

Version 1.00

Projekt 7484

Upprättad 2020-01-29

Korrektur 2020-05-18

Reviderad

PM – naturmiljö FÖP Branäs

PM – naturmiljö, fördjupad detaljplan Branäs

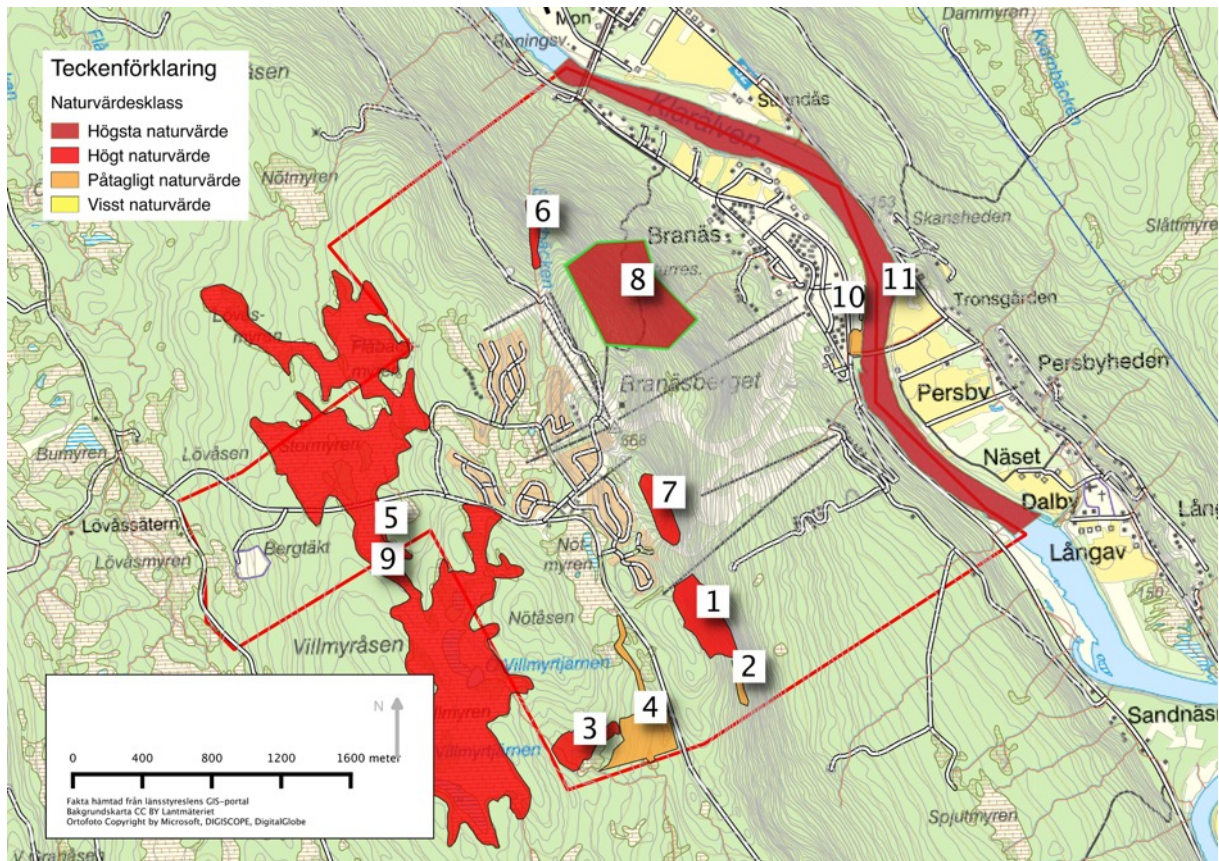
Sammanfattning

Följande PM är skrivet i samband med att en fördjupad översiktsplan för Branäs tas fram, syftet är att belysa de naturvärden som finns i området och vilken skyddshänsyn som måste tas samtidigt som utveckling av området sker. Arbetet har bestått i att ta fram fakta om området utifrån kända livsmiljöer och artfynd samt genomföra en översiktlig naturvärdesbedömning enligt svensk standard SS 199000:2014. Alla arter som finns registrerade i området eller dess närhet har också diskuterats utifrån vad en exploatering kan innebära för arterna.

I samband med arbetet har en översiktlig inventering och två fältbesök skett.

Området är känt sedan tidigare och det finns flera kända områden med höga naturvärden, allt från ett naturreservat till VMI-objekt med högsta värdeklass, klass 1 till naturvärdesobjekt och nyckelbiotoper. I området finns 214 arter registrerade i artportalen fördelat på 1846 observationer (tom. 2019). Det är observationer av både kärlväxter, fåglar, insekter, lavar och svamp. I området finns 19 fågelarter som är utpekade i fågeldirektivet och där med införlivade och skyddade i svensk lagstiftning samt 21 hotade djur- och växtarter, med hotade arter menas arter som nationellt minskar i antal eller utbredning. Alla de hotade och skyddade arterna finns beskrivna och redovisade utifrån livsmiljö och eventuellt vad en påverkan skulle bestå i. I området finns också fyra arter som specifikt pekas ut i lagstiftningen då de kräver extra hänsyn, detta är långskägg, lummer, orkidéer samt utter. Långskägg och utter är knutna till områden som dels är naturreservat och dels Natura 2000-område, dvs. redan skyddade. De fyra arter diskuteras specifikt under ett eget kapitel. Generellt kan sägas att någon påverkan på utter eller långskägg inte kommer att ske, när det gäller lummer och orkidéer måste ställningstagande tas från gång till gång då de finns spridda i stora delar av FÖP-området.

Klassningen av områden har skett enligt NVI-standard och flera områden i FÖP-området bedöms hysa höga naturvärden, flera områden har klassats till naturvärdesklass 1 och 2. Ett naturvärdesobjekt står ut då det inte har varit utpekat i större delar sedan tidigare, det har konstaterats att det finns extremt lång skoglig kontinuitet i området och stubbar från avverkning saknas samtidigt som det finns väldigt mycket artfynd i området. Vid en riktad avgränsning av området har det hittats många hotade arter samt indikatorarter som tyder på höga naturvärden. Området ligger i FÖP-områdets södra centrala del, markerat som nummer 1 och 2 i kartan nedan. De flesta naturvärdesobjekten är annars kända sedan tidigare.

Naturvärdesklassning enligt NVI för området, detaljeringsgrad översiktlig.

I hela området och dess närhet finns väldigt många artfynd registrerade, de fynd som finns är knutna till den skogliga kontinuiteten som har funnits och finns kvar i stora delar av FÖP-området. Många av arterna är knutna till lång skoglig kontinuitet och skulle kunna påverkas negativt om inte skyddsåtgärder och hänsyn tas vid framtida exploatering. Detta gäller även de livsmiljöer som de representerar.

I PM:et finns ett antal försiktighetsåtgärder uppräknade som ska säkerställa att inte området påverkas negativt.

Följande skyddsåtgärder föreslås:

- Avrinningsområdet till Villmyren ska inte påverkas negativt vid en exploatering, det vill säga att hydrologin inte ska störas på det sättet att tillrinningen minskar.
- Bäckens som avvattnar Nötmyren ska hållas intakt för att säkerställa ett stort naturvärdesobjekt i söder.
- Exploatering ska inte ske nordväst om reservatet mellan befintlig bäckravin och reservat
- I söder finns en brant sluttning, siktröjning eller åtgärder inom det utpekade området får inte förekomma och hela detta skogsparti ska skyddas från påverkan

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND	6
2	OM OMRÅDET	6
1.1	AVGRÄNSNING	8
3	BEFINTLIGT DATA	9
1.2	BEFINTLIGT DATA PÅ KARTOR	9
1.3	NVI PÅ FÖRSTUDIENIVÅ	12
1.3.1	<i>Nivå och detaljeringsgrad</i>	12
1.3.2	<i>Underlagsmaterial</i>	12
1.4	FÄLTBESÖK OCH YTTERLIGARE OBSERVATIONSDATA	12
1.4.1	<i>Översiktliga förhållande på plats</i>	12
1.4.2	<i>Naturvärdesklassning</i>	14
1.4.3	<i>Delområden</i>	15
1.5	RIKTAD KOMPLETTERANDE INVENTERING	16
1.5.1	<i>Syfte med naturvärdesinventeringen</i>	16
1.5.2	<i>Nivå och detaljeringsgrad</i>	16
1.5.3	<i>Beskrivning</i>	16
1.5.4	<i>Naturvärdesklass vid riktad inventering</i>	23
1.5.5	<i>Tidigare artfynd</i>	24
4	ARTFAKTA	25
1.6	UTPEKADE ARTER I ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN	29
1.7	UTPEKADE FÅGELARTER	30
1.8	HOTADE ARTER	32
5	LAGSTIFTNING	37
6	DISKUSSION	38
6.1	ANALYS	38
6.1.1	<i>Hydrologi</i>	39
6.1.2	<i>Arter</i>	40
7	SLUTSATS OCH FÖRSLAG	42
1.9	FÖRSLAG PÅ SKYDDSA TGÄRDER	43

8	REFERENSER:	43
1.10	REFERENSER INTERNET:.....	43
9	BILAGA 1	44
9.1	FAKTA OM RÖDLISTA	44
10	BILAGA 2	45
10.1	NATURVÄRDESOBJEKT	45

1 Bakgrund

Torsby kommun arbetar med att ta fram en fördjupad översiktsplan för Branäs skidanläggning och närområdet. I arbete som pågår har det lyfts att naturmiljön i området måste utredas vidare innan arbetet med FÖP:en (fördjupad översiktsplan) kan fortskrida och ställning tas till vilka områden som är lämpliga att peka ut som utvecklingsområden för skidanläggningen och verksamheter som är kopplade till denna, det gäller områden som ytterligare skidbackar, boendeområden, längdspår mm.

Branäsberget är sedan tidigare känt för naturvården och det finns intressepunkter som kolliderar med varandra. Genom att inventera och lyfta de intressekonflikter som finns kommer en exploatering exploatören i fråga undvika kollisioner så långt som möjligt.

Arbetet har att bestått i att:

- Kolla befintligt material
- Samråda med länsstyrelse
- Analysera befintligt data i förhållande till markanvändning
- Diskutera skyddsåtgärder för att minimera påverkan och underlätta projekt
- Peka på behov av ytterligare inventeringar
 - Två inventeringar har skett i samband med detta arbete.
- Föreslå säkerhetsåtgärder med skyddsavstånd

2 Om området

Branäs skidanläggning ligger i norra Värmland, i klarälvdalen utmed en östsluttning ned mot Klarälven. I området finns i dagsläget 22 liftar och 30 olika nedfarter i området.

Idén med att bygga skidbacke i Branäs väcktes på 60-talet men byggnationen påbörjades först 1988 har där efter vuxit till sin nuvarande utformning.

I samband med att Branäs skidanläggning växer finns ett behov av att nya planer tas fram. Branäs i dag beskrivs lättast genom den pistkarta som ligger som bild i dokumentet.

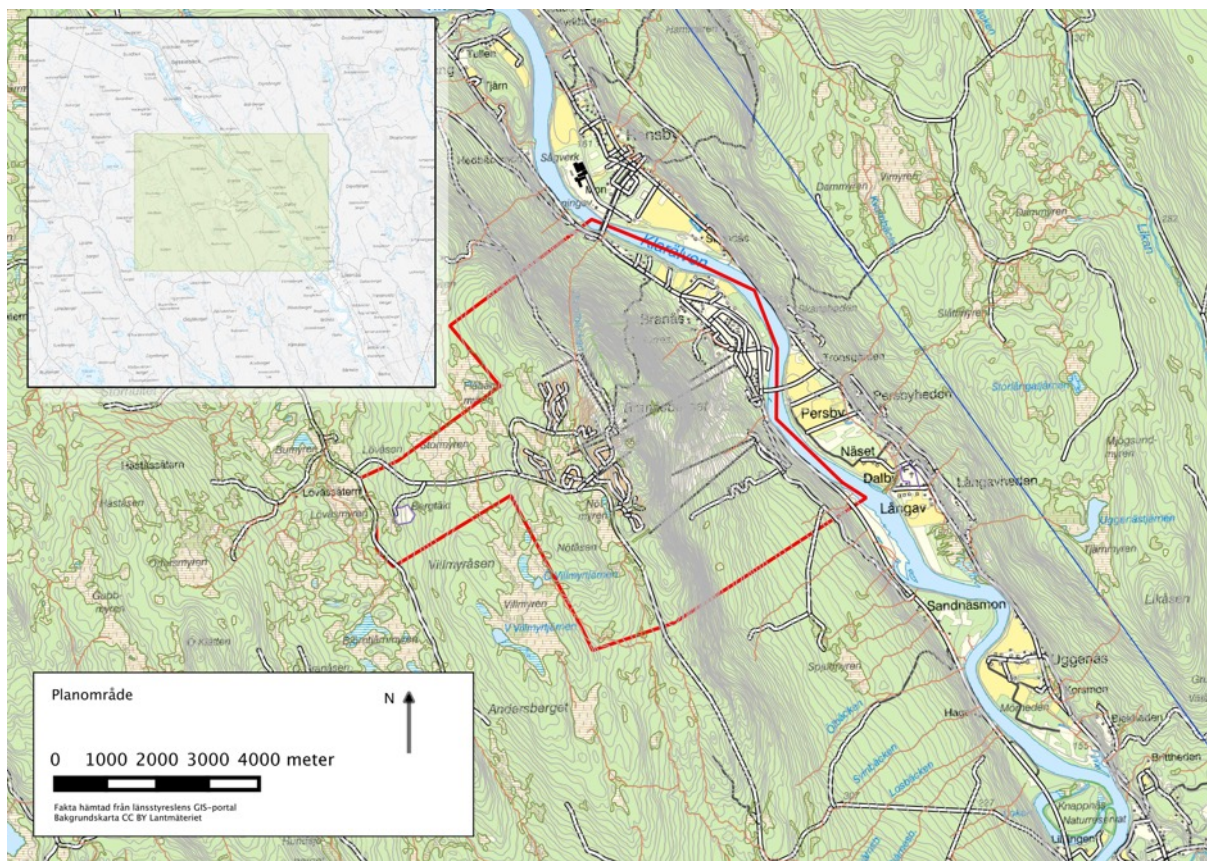
Pistkarta över Branäs skidanläggning, säsongen 2019-20.

1.1 Avgränsning

Området som PM:et omfattar är avgränsat på kartan nedan och är FÖP-områdets avgränsning. Området ligger ned mot Klarälven och upp över bergets krön, ut på myrmarken som används för längdskidor i dagsläget. Stora delar av området är redan påverkat av befintlig utbyggnad och bebyggelse, men det finns också stora delar som är helt orörda.

De delar som finns utmed älven och berörs av eventuell bebyggelse är de delar som redan används idag. I området utmed Klarälven finns ett område som är inventerat i samband med i Torsby kommuns LIS-plan.

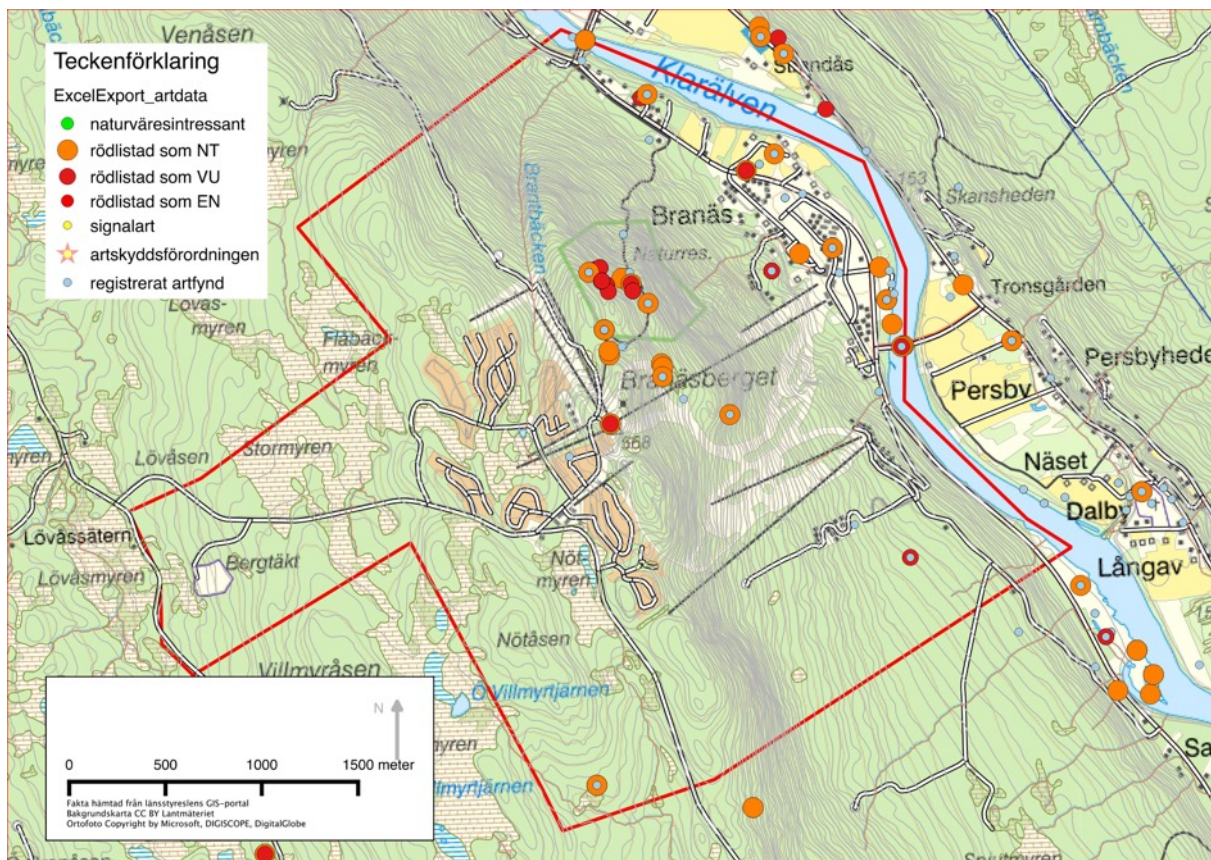
Karta över området och gräns för FÖP-planen.

3 Befintligt data

Branäsberget har länge varit känt som ett område som hyser skyddade och hotade arter, en del av berget är också avsatt som naturreservat. Området sluttar brant mot nordost och hyser flera områden som har karaktär av naturskog, detta bekräftas också av de fynd som finns rapporterade i området.

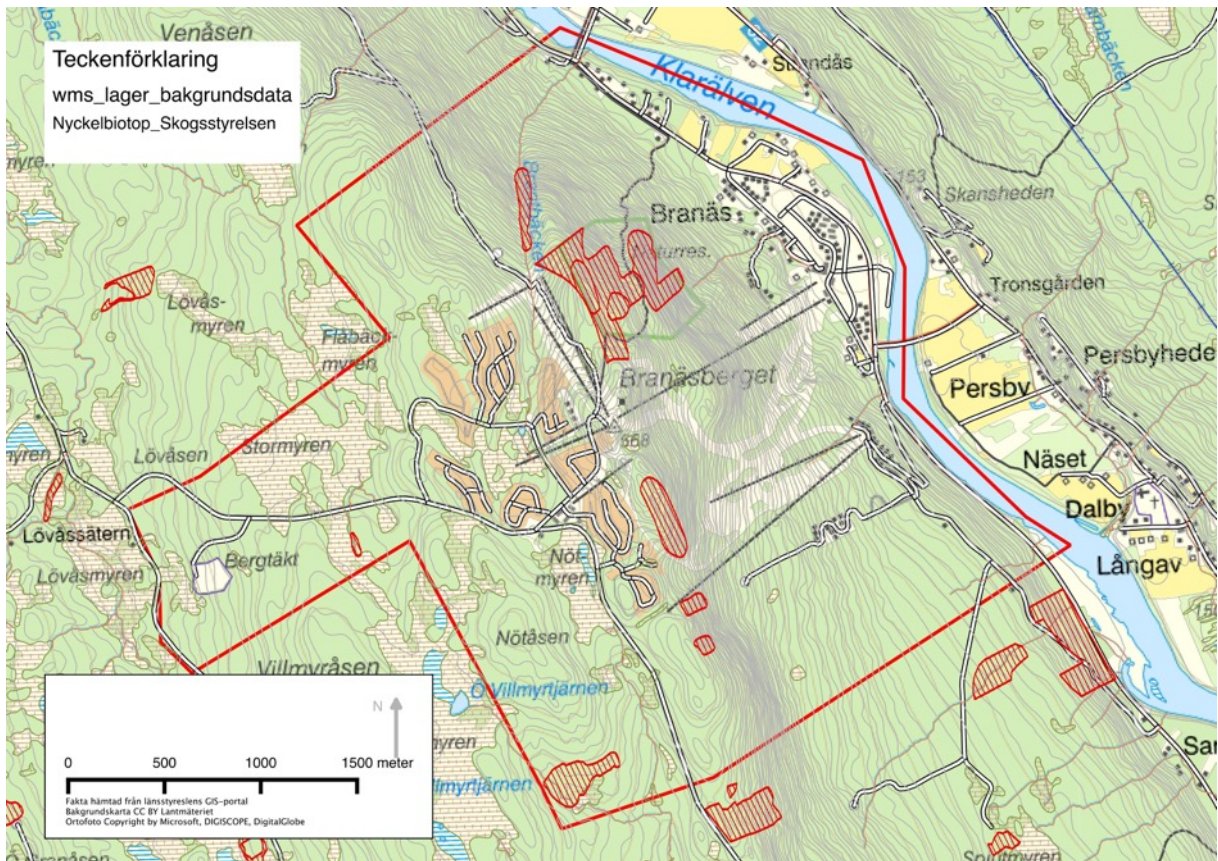
1.2 Befintligt data på kartor

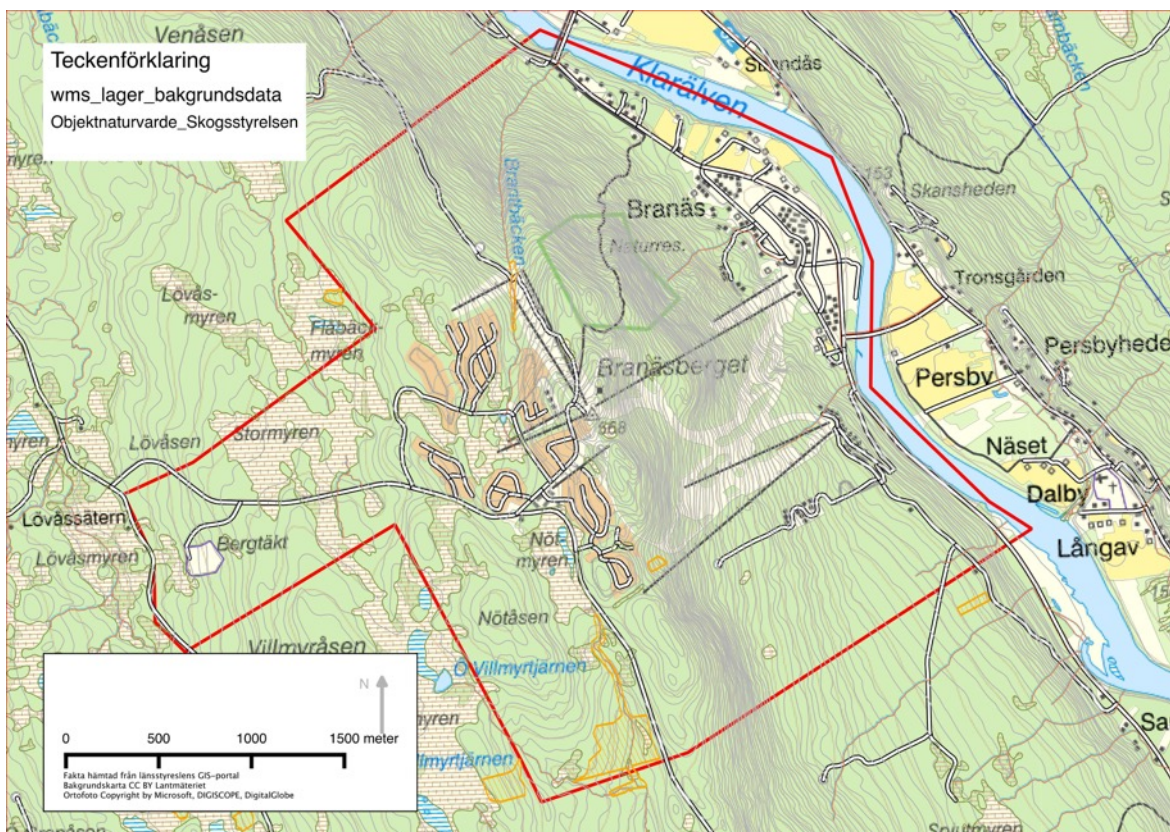
Karta över registrerade artfynd i artportalen, inklusive skyddade arter 2019-06.

En enkel sökning i artportalen samt hämtning av skyddade arter visar de artfynd som finns registrerade i området. Artfynd från området diskuteras i ett eget kapitel.

Förutom rena artfynd finns också flera livsmiljöer och naturvärden registrerade från skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringar samt myrmark som är klassad som klass 1 i VMI (våtmarksinventeringen), vilket betyder högsta klass.

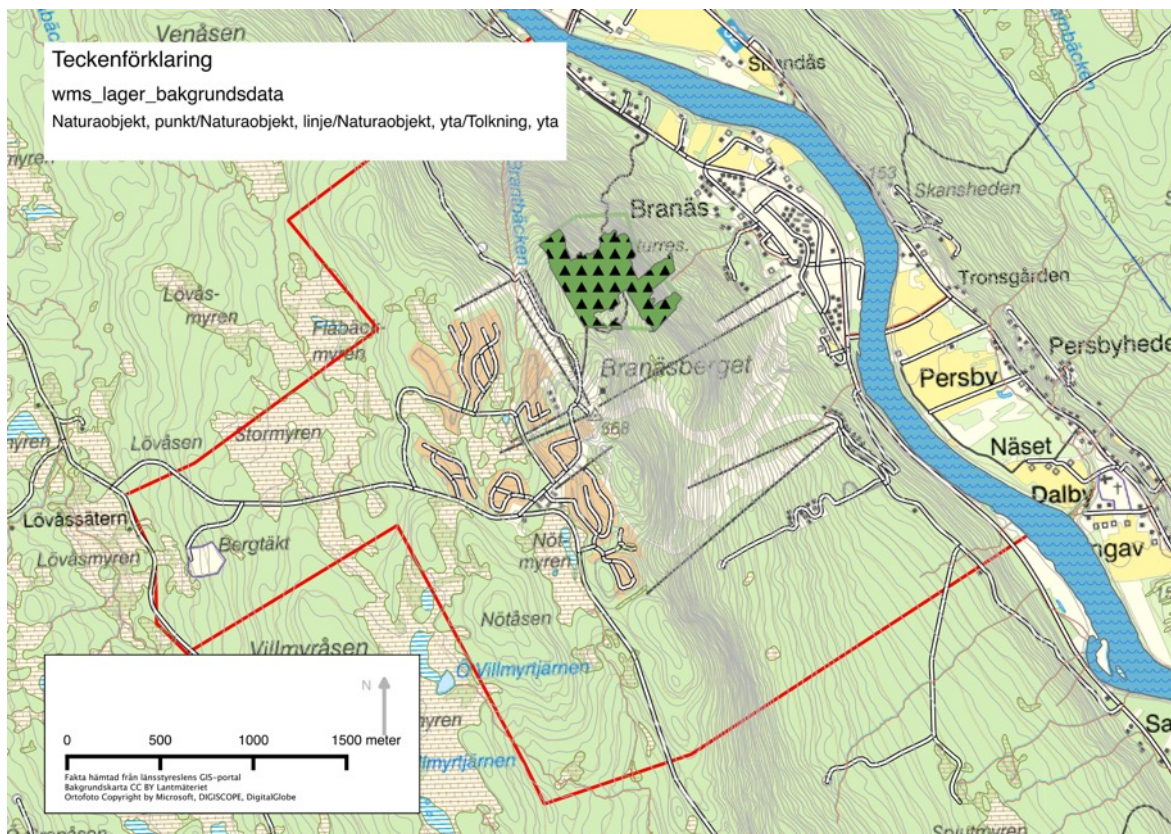

Karta över registrerade nyckelbiotoper i området.

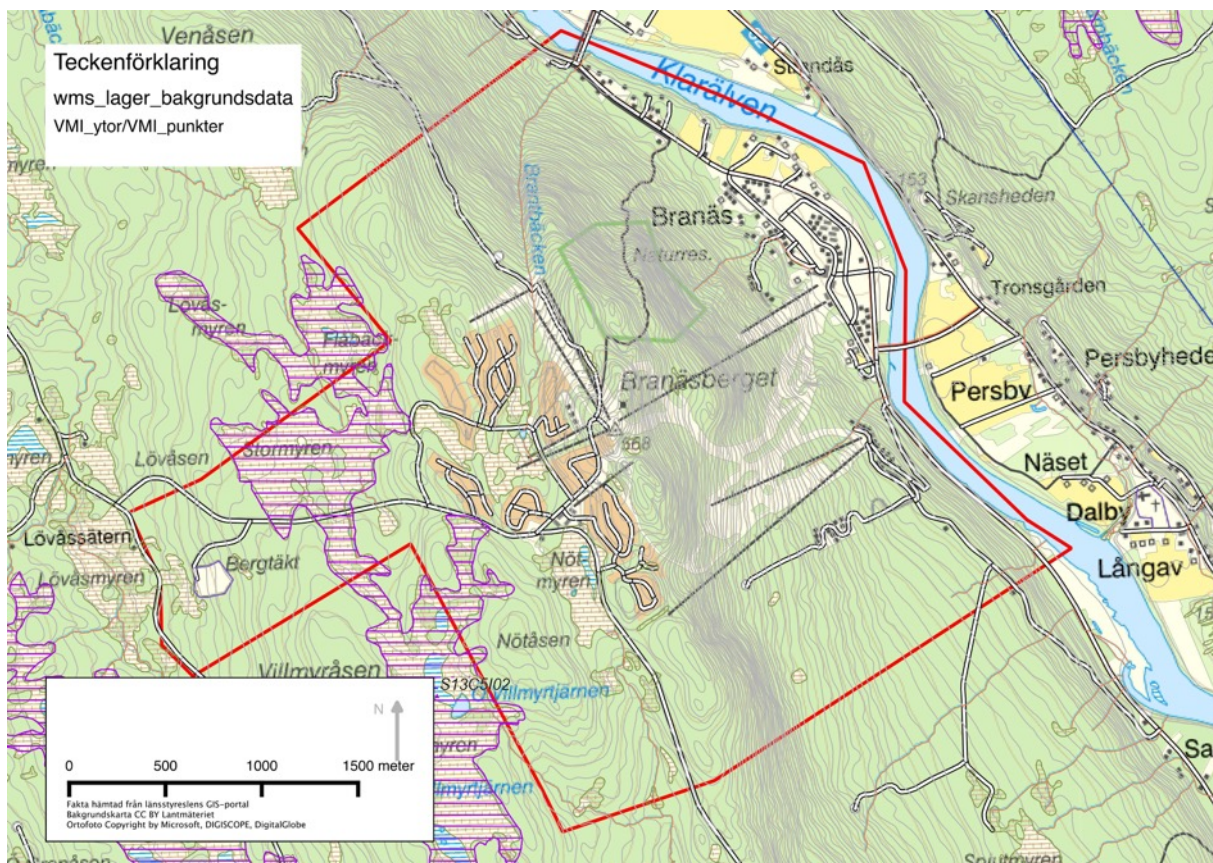

Karta över registrerade naturvärde (Skogsstyrelsen).

Natura 2000-områden i området.

Karta över registrerade våtmarker och dess klassning enligt VMI.

1.3 NVI på förstudienivå

I samband med sammanställningen av befintliga data och kunskap kring dessa har en NVI enligt SS 199000:2014 på förstudienivå genomförts, för att identifiera eventuella konflikter och utreda hur dessa kan hanteras och var det finns risker med framtida exploatering genom motstående intressen.

1.3.1 Nivå och detaljeringsgrad

Inventeringen har varit översiktlig på förstudienivå men har kompletterats med ett fältbesök. Nivån på NVI på översiktlig nivå innebär att ytor om 1 ha eller mer ska identifieras samt linjeformade objekt om 100 meter med bredd 2 m.

1.3.2 Underlagsmaterial

Vid förstudie inför inventeringen har följande underlag använts:

- Kända inventeringar inom planområdet
- Skogsstyrelsens WMS-tjänst med nyckelbiotoper, naturvärden och sumpskogar
- WMS-tjänst
 - Nyckelbiotoper, biotopskydd och naturvärdesobjekt, sumpskogar (skogsstyrelsen)
 - Riksintresse friluftsliv, naturvård
 - Riksintresse kulturmiljö (riksantikvarieämbetet)
 - Natura 2000 enligt habitatdirektivet respektive fågelskyddsdirektivet
 - Våtmarksinventeringen
- Utdrag från ArtDatabanken 2019-05 av skyddade arter
- Utdrag från ArtDatabanken 2019-07 icke skyddade arter

1.4 Fältbesök och ytterligare observationsdata

Fältbesök har skett och området har där med kompletterats med viss kunskap utifrån livsmiljöer och arter. Ett första fältbesök resulterade i att en ytterligare riktad inventering skedde av ett känsligt område för att få mer detaljkunskap och avgränsning av detta.

1.4.1 Översiktliga förhållande på plats

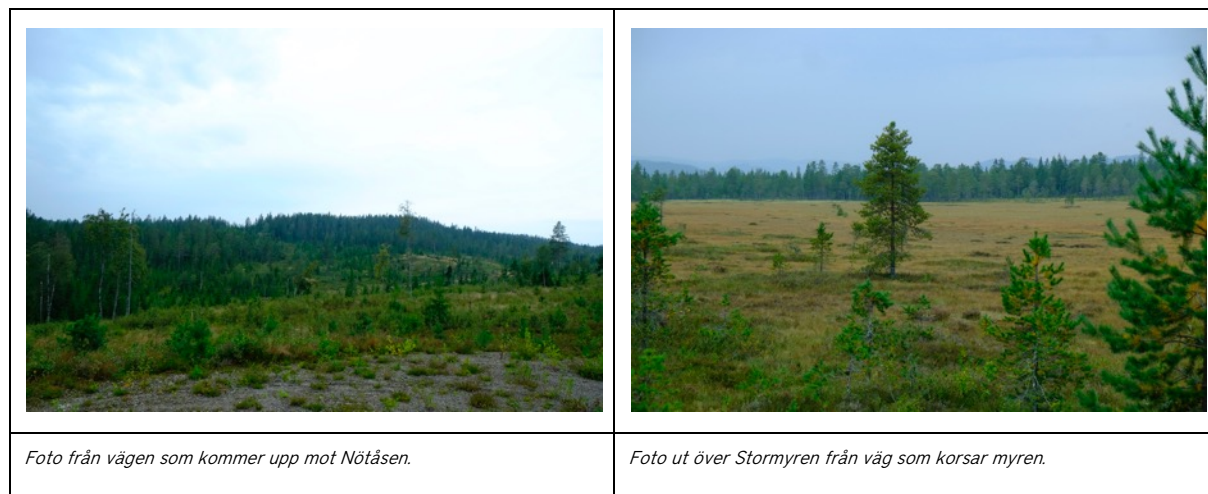

Foto från området kring bergtäkten

Foto ut över branäsbergets topp, från stugområdet Orren ned mot "Sjöområdet".

Foto ut över branäsbergets topp, från stugområdet Orren

Foto ut över branäsbergets topp, från stugområdet Orren ned mot toppen som möter upp befintligt naturreservat

Foto ut över branäsbergets topp,

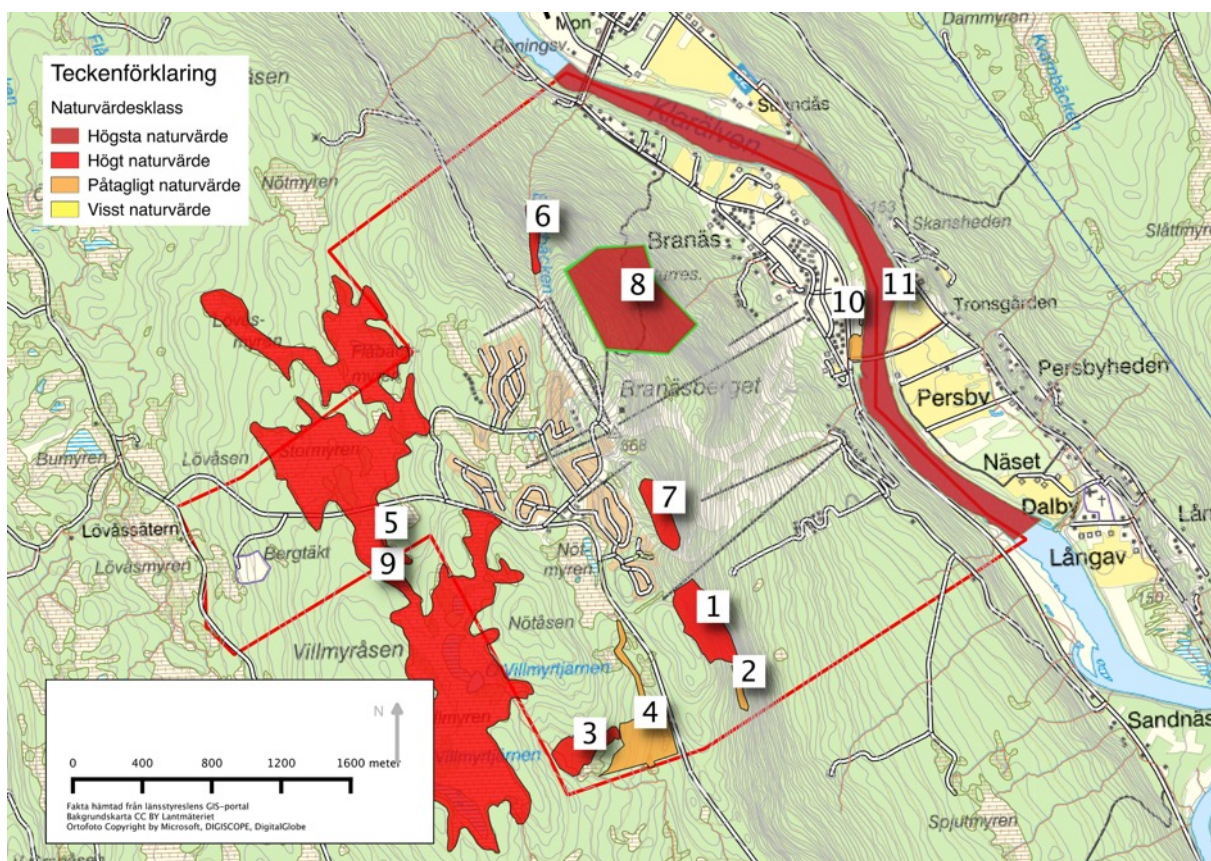

Skog ned mot "Sjöområdet", norr om befintlig lift.

1.4.2 Naturvärdesklassning

I och med den översiktliga naturvärdesklassningen kom ett antal områden att klassas för att hysa naturvärden som medför naturvärdesklass. Naturvärdesklass enligt förstudie innebär preliminär klassning, dock finns det oftast så mycket underlag inom detta område att de preliminära klassningarna är att bedöma som den klassning som en detaljerad NVI skulle ha gett vid hand.

Karta över FÖP-området med den preliminära naturvärdesklassningen, klassningen är dock att bedöma som säkert och trots översiktlig nivå på inventeringen då stor befintlig information finns om området sedan tidigare och detta tillsammans med fältbesök har bekräftat miljön.

1.4.3 Delområden

Nedan beskrivs delområden kortfattat med motivering, alla delområden är inte besökta i arbetet med översiktsplanen och detta resulterar i att något foto och någon utförligare beskrivning inte föreligger i denna rapport.

Tabell över naturvärdesklassade områden och översiktligt motiv.

Objekt-ID	Detaljgrad	Nvklass	Motiv	Naturtyp
1	detalj	2	fältinventerat	Grannaturskog
2	detalj	3	fältinventerat	död ved
3	översiktlig	2	nyckelbiotop	
4	översiktlig	3	naturvärdesobjekt	
5	översiktlig	2	nyckelbiotop	
6	översiktlig	2	nyckelbiotop	
7	översiktlig	2	nyckelbiotop	
8	Detalj	1	Naturreservat, Natura 2000	
9	översiktlig	2	VMI Klass 1	
10	översiktlig	3	nyckelbiotop	
11	Detalj	1	SCI Klarälven, Natura 2000	

1.5 Riktad kompletterande inventering

Vid den första inventeringen noterades arter samt miljöer som indikerade på ytterligare naturvärden inom ett delområde.

En riktad inventering har skett den 24/10 mot ett område som identifierades vid den översiktliga inventeringen samt vid dess fältbesök, området utgörs av gamla solitära tallar som övergår till grannaturskog ned i en brant slänt mot nordöst. I området finns sedan tidigare två mindre utpekade nyckelbiotoper. Vid fältbesök i dess direkta närhet samt i dessa återfanns vid första inventeringstillfället stora mängder av norrlandslav samt lunglav. Detta har resulterat i att ett andra fältbesök har skett.

1.5.1 Syfte med naturvärdesinventeringen

Syftet med inventeringen var att identifiera och avgränsa det geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma den.

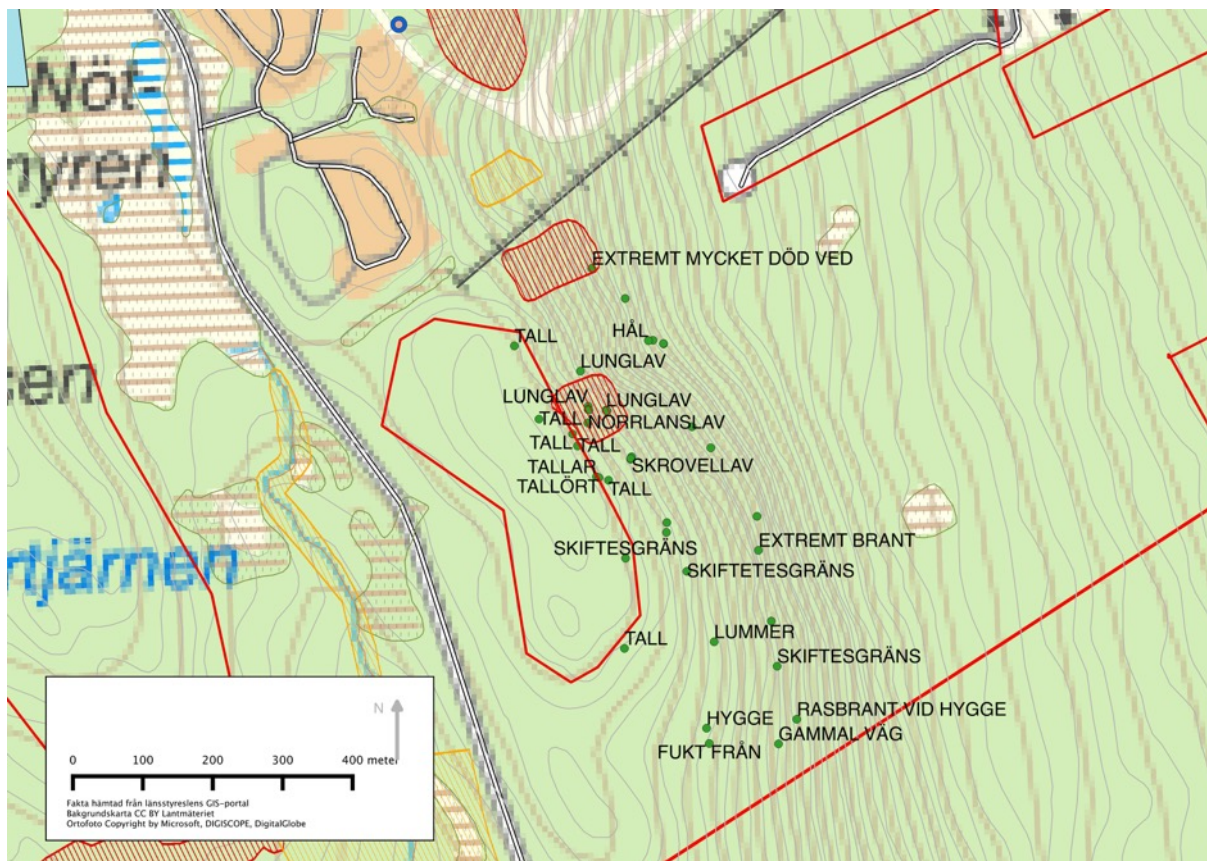
1.5.2 Nivå och detaljeringsgrad

Inventeringen har genomförts med fältbesök den 24:e oktober. Detaljeringsgraden var detaljerad.

1.5.3 Beskrivning

Området består av en brant grannaturskog mot nord-ost, i området finns flera skiften, men i två stora skiften saknas stubbar från tidigare avverkning och i ett stort område ligger det extremt rikligt med död ved samtidigt som det står grov granskog i området. Området är att likna vid en grannaturskog med naturlig föryngring och visst inslag av sälg och björk. Högst upp på åsen finns äldre grova tallar.

Vid inventeringen noterades flera hotade arter. Hela det inventerade området bedöms nå upp till naturvärdesklass 2 och delar bedöms också nå upp till naturvärdesklass 1.

Karta över området med fynd från fältbesök markerade.

Foto på en av de gamla tallarna på krönet.

Foto över den öppna marken som utgör gräns mellan naturvårdesobjektet och område som någon gång varit avverkat.

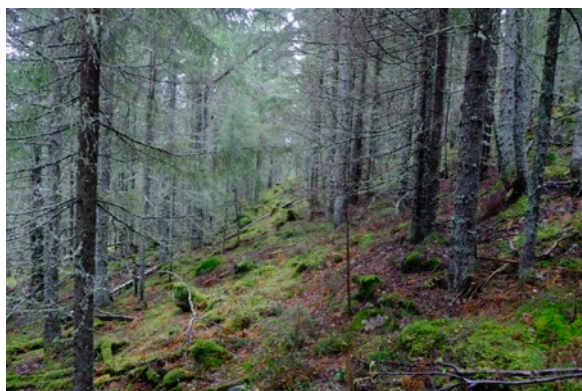

Foto över brant söder om naturvårdesobjektet, detta har varit avverkat.

Gammal väg som går upp i de södra delarna i området.

Foto över hygge i sydöst om naturvärdesobjektet.

Foto över hygge i sydöst om naturvärdesobjektet.

Foto över det som är extremt brant i områdets naturvärdesobjekt.

Mer normalt sluttande jämgammal skog centralt i branten i naturvärdesobjektet,

Mer normalt sluttande jämgammal skog centralt i branten i naturvärdesobjektet, insprängt i produktionsskogen finns gläntor och lite död ved.

Längre norr ut finns hålträ.

Längst i nord-östra hörnet finns ett extremt område med mycket död ved.

Längst i nord-östra hörnet finns ett extremt område med mycket död ved.

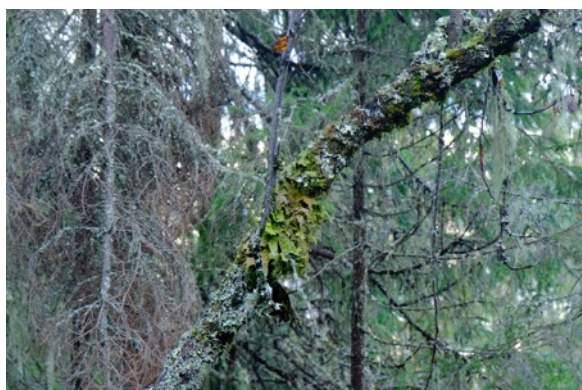
I hela området finns rikligt med hänglavar utspritt på träd.

Äldre tallar på krönet till naturvärdesobjektet. Avverkningsstubbar saknas öster om dessa.

Ett av alla lunglavsfynd som noterades inom naturvärdesobjektet.

Ett av alla lunglavsfynd som noterades inom naturvärdesobjektet.

Foto åt annat håll vid fyndlokal av lunglav inom naturvärdesobjektet.

Foto över naturvärdesobjektet.

Foto över naturvärdesobjektet.

Foto över ett av alla fynd av skrovellav som skedde i området.

Ett av alla extremt rikliga fynd av lunglav som skedde i området.

Ett av alla lunglavsfynd som noterades inom naturvärdesobjektet.

Ett av alla lunglavsfynd som noterades inom naturvärdesobjektet.

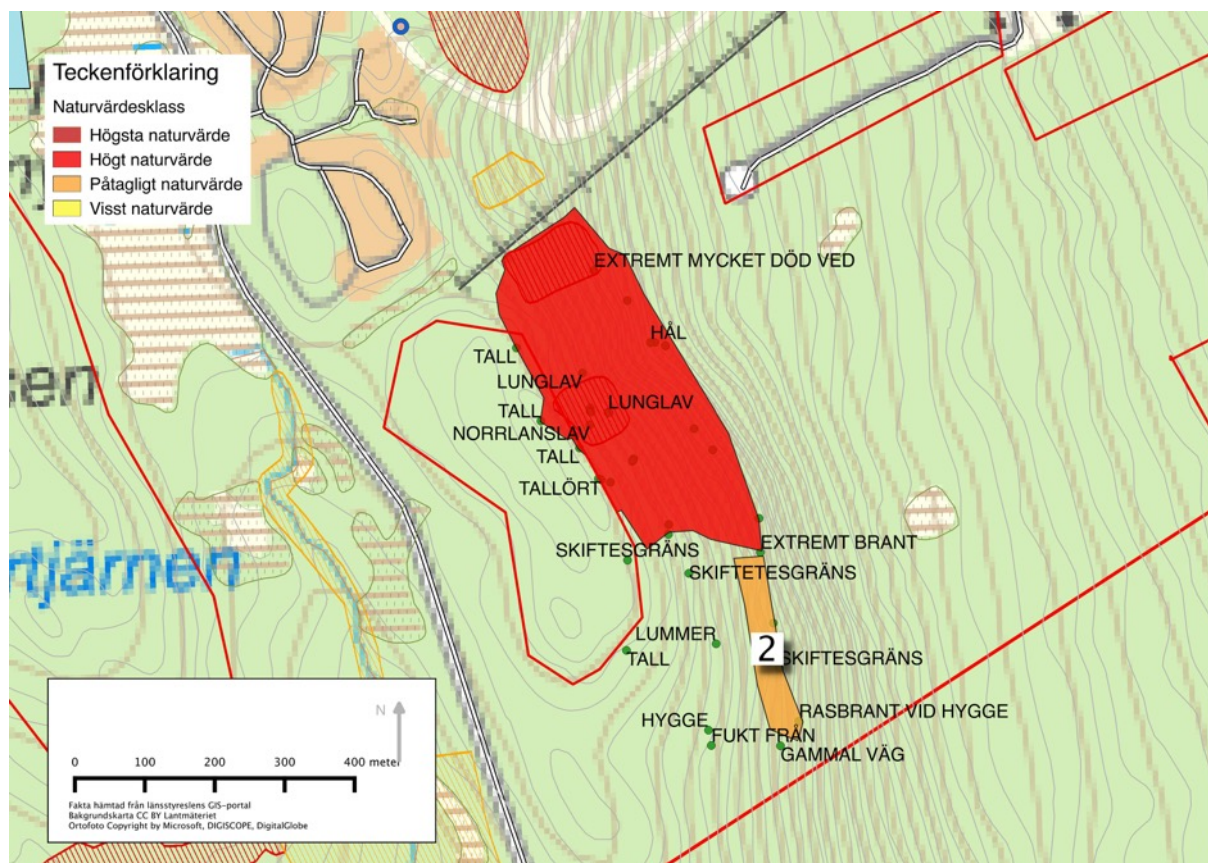
Foto från naturvärdesobjektet.

Foto söder om naturvärdesobjektet.

1.5.4 Naturvärdesklass vid riktad inventering

Naturvärdesklassningen efter en riktad inventering utan riktad artinventering blir att stora delar av området når naturvärdesklass 2 och vissa delytor där det har förekommit avverkning når naturvärdesklass 3.

Karta från den riktade naturvärdesinventeringen.

1.5.5 Tidigare artfynd

1.5.5.1 Nyckelbiotop 1

Tidigare noterade arter inom nyckelbiotopen i väster, närmast branten.

- Broktagel
- Lunglav
- Norrlandslav
- Skuggblåslav
- Violettgå tagellav

Vid inventeringen skedde inte någon detaljerad artinventering men förutom dessa fynd noterades fynd av skrovellav vid fältbesöket.

1.5.5.2 Nyckelbiotop 2

Tidigare noterade arter inom nyckelbiotopen i nordöst, med mycket död ved

- Bårdlav
- Liten spiklav
- Lunglav
- Skrovellav
- Stuplav
- Violettgå tagellav

- Ullticka
- Vedticka

Vid inventeringen skedde inte någon detaljerad artinventering men ullticka, vedticka, stuplav och Violettgå tagellav noterade inom detta objekt.

4 Artfakta

Inom FÖP-området har det förekommit flera inventeringar och flera delområden är även detaljinventerade. I området finns flera skyddade artfynd registrerade, oftast knutna till de områden som är utpekade med höga naturvärden på ett eller annat sätt. Totalt finns 214 arter registrerade och 1846 observationer registrerade (bilaga 2). Av de registrerade arterna är 28 kärlväxter, 106 fåglar, 35 insekter samt fjärilar och övriga 44 består av lavar samt svampar.

Flera av artfynden är arter som är mycket känsliga mot yttre påverkan och ändrade förhållanden i miljön. En del arter och livsmiljöer är knutna till Klarälven och dess sandbankar, medan andra är knutna till skoglig kontinuitet och fuktig miljö. FÖP-området kommer inte att påverka området utmed Klarälven genom exploatering men de tas dock upp här som artfynd utifrån att de är utpekade eller känsliga. Arter som är registrerade redovisas i följande tabeller. Tabellerna är uppdelade i kategorier efter klassning från artdatabankens hotkategori. Arter som inte klassas eller omfattas av särskild skyddslagstiftning tas inte upp om inte något särskilt hot eller ansvar finns för arten i sig.

Med hotade arter menas arter som nationellt minskar i antal eller utbredning. En lista på hotade arter, rödlistan tas fram av artdatabanken och ligger ofta som grund vid olika bedömningar. Vissa arter är också skyddade genom lagstiftning, då är det genom artskyddsförordningen eller genom EU-direktiv.

I tabellerna finns livsmiljö markerad, ibland står det endast en bokstav, detta indikerar var de har sin primära boplatSMiljö. BoplatSMiljö: F = Fjäll, H = Havsstränder (strandängar, öar, kobbar och skär), J = Jordbrukslandskap (inkl. trädbärande hagmarker, alléer, slottsparker, gårdsmiljöer, alvar, ljunghedar, mangelgravar, dammar och betade kärr), L = Limniska miljöer (sjöar, småvatten, rinnande vatten), S = Skog (skogsvårdslagets definitioner inkluderande även hyggen, nyplanteringar, skogbevuxna kärr, fjällbjörkskog och skogliga impediment, bergbranter), U = Urbana miljöer (inkl. vägar och tåkter), V = Våtmarker (inkluderar myrmarker och sötvattensstränder).

Arter som uppfyller kriterierna för någon av rödlistekategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) finns listade nedan.

Tabell 1. Inom planområdet finns följande arter med hotkategorin VU noterade, VU står för sårbar. Arter noterade med fet stil diskuteras vidare i artfakta. Lagstiftning: De arter som är markerade med prio är prioriterade arter enligt Naturvårdsverkets handbok om artskyddsförordningen, bilaga 3.

svenskt namn	Vetenskapligt namn	Lagstiftning	Livsmiljö / Boplats	Rödlistekategori VU - sårbar	Kommentar
Borsttagging	Gloiodon strigosus		Lövträd med fuktiga inslag	VU	Inom värdekärnan för naturreservatet
Gulspurv	Emberiza citrinella	prio	J/S	VU	
Hussvala	Delichon urbicum	prio	J/U	VU	
Kungsfågel	Regulus regulus	prio		VU	
Långskägg	Usnea longissima	8§ artskydds.	Frisk fuktig luckig granskog	VU	Inom värdekärnan på naturreservatet
Norsk näverlav	Platismatia norvegica		Frisk fuktig luckig granskog	VU	i anslutning till liftar och backar
Rosenfink	Carpodacus erythrinus	prio		VU	
Rynkskinn	Phlebia centrifuga		olikåldrad örtrik barrskog	VU	naturvärdesbiotop utanför området
Stare	Sturnus vulgaris	prio	J	VU	
Sävspurv	Emberiza schoeniclus	prio	L/V	VU	
Tornseglare	Apus apus			VU	
Gulspurv	Emberiza citrinella	prio	J/S	VU	
Hussvala	Delichon urbicum	prio	J/U	VU	

Tabell 2. Inom planområdet finns följande arter med hotkategorin EN noterade, EN står för starkt hotad. Arter noterade med fet stil diskuteras vidare i artfakta.

svenskt namn	Vetenskapligt namn	Lagstiftning	Livsmiljö / Boplats	Rödlistekategori EN – Starkt hotad	Kommentar
Broktagel	Bryoria bicolor		Skyddade lodytor, fuktig miljö	EN	inom naturreservatet samt inom nyckelbiotoper söder över

Tabell 3. Inom planområdet finns följande arter med hotkategorin NT noterade, NT står för Nära Hotad. Arter noterade med fet stil diskuteras vidare i artfakta. De arter som är markerade med prio är prioriterade arter enligt Naturvårdsverkets handbok om artskyddsförordningen, bilaga 3.

svenskt namn	Vetenskapligt namn	Lagstiftning	Livsmiljö / Boplats	Rödlistekategori NT – Nära hotad	Kommentar
Buskskvätta	Saxicola rubetra	prio	J/S	NT	
Doftskinn	Cystostereum murrayi		barrskog fuktig, lågor	NT	En i reservatet, en i skidbacke och en långt utanför området
Duvhök	Accipiter gentilis			NT	
Dvärgbägarlav	Cladonia parasitica		ek och tall i naturliknande skog	NT	I naturvärdesobjekt syd-västra hörnet
Fjällvråk	Buteo lagopus	prio	F/S	NT	
gammelgransskål	Pseudographis pinicola		Gammal gran	NT	I reservatet
Garnlav	Alectoria sarmentosa		naturskog	NT	kring reservatet
Gröngöling	Picus viridis	prio	S/J	NT	
Guldsandbi	Andrena marginata			NT	
Klöverhumla	Bombus distinguendus		J/H	NT	
Lunglav	Lobaria pulmonaria		Hög fuktighet löv samt klippor	NT	spritt inom området knutet till branter
Skrovellav	Lobaria scrobiculata		fuktig lövvegetation	NT	i skidbacken
skuggviol	Viola selkirkii		Lövskog utmed gamla isälvsdal	NT	noterat fynd 80 år
Spillkråka	Dryocopus martius	prio	S	NT	

Stjärntagging	Asterodon ferruginosus		lågor i fuktig mijö	NT	inom anläggningen, det område som är släppt
Storspov	Numenius arquata	prio	H/J/V	NT	
Svävflugedagsvärmare	Hemaris tityus		J/U/V	NT	
Utter	Lutra lutra	Bilaga 1 artskydds.		NT	
Ullticka	Phellinus ferrugineofuscus		Gammal skog på lågor	NT	Inom nyckelbiotop
Vedskivlav	Hertelidea botryosa		kärnved	NT	i sydväst naturvärdesobjektet
Violettgrå tagellav	Bryoria nadvornikiana		barrskog	NT	reservatet
Ävjepilört	Persicaria foliosa		strandväxt	NT	Utmed Klarälvens strand

Tabell 4. Inom planområdet finns följande fåglar som enbart är prioriterade arter enligt naturvårdsverkets handbok om artskyddsförordningen, bilaga 3, de arter som även har en hotkategori tar upp i de tabeller och arter som diskuteras vidare är fetmarkerade.

svenskt namn	Vetenskapligt namn	Lagstiftning	Livsmiljö / Boplats	Rödlistekategori	Kommentar
Bergfink	Fringilla montifringilla	prio	S		
Entita	Poecile palustris	prio	S		
Fiskgjuse	Pandion haliaetus	prio	S		
Gransångare	Phylloscopus collybita	prio	S		
Grå flugsnappare	Muscicapa striata	prio	S		
Grönbena	Tringa glareola	prio	V		
hökuggla	Surnia ulula	prio	S		
Jorduggla	Asio flammeus	prio	S/V/H		
Järnsparv	Prunella modularis	prio	S		
Järpe	Tetrastes bonasia	prio	S		
Ljungpipare	Pluvialis apricaria	prio	F/J/V		
Orre	Lyrurus tetrix	prio	S		
Pärluggla	Aegolius funereus	prio	S		

Rödstjärt	Phoenicurus phoenicurus	prio	S		
Sparvuggla	Glaucidium passerinum	prio	S		
Stenfalk	Falco columbarius	prio	F/J/S		
Sångsvan	Cygnus cygnus	prio	L		
Talltita	Poecile montanus	prio	S		
Tjäder	Tetrao urogallus	prio	S		
Trana	Grus grus	prio	L/V		
Trädpiplärka	Anthus trivialis	prio	S		
Törnskata	Lanius collurio	prio	J/S		

1.6 Utpekade arter i artskyddsförordningen

Ett antal arter finns explicit utpekade i svensk lagstiftning och finns de inom området eller skulle kunna påverkas av en exploatering eller förändring diskuteras de nedan. Dessa arter är särskilt känsliga och måste absolut beaktas och hanteras vid all exploatering.

4.1.1.1 Långskägg

I området finns en av de största ansamlingarna av långskägg i Sverige, arten är fridlyst enligt 8§ artskyddsförordningen i hela landet.

1.6.1.1.1 Livsmiljöer

Långskägg är nästan uteslutande knuten till gran, men kan förekomma på andra trädslag t.ex. björk. Arten förekommer vanligen på döda grenar eller grendelar. Arten kräver gammal ofta långsamväxande luckig granskogar och växer främst på nord- nordostsluttningen av berg eller i anslutning till små myrpartier som gärna får vara brandrefuger. Skogstypen som föredras är frisk till fuktig ristyp eller ört-ristyp och laven växer i granens nedre del. Det finns dock fynd i yngre bestånd i luckiga lägen. Skogsbyte och/eller plockhuggning av tall har sannolikt gynnat arten tidigare men nu när skogarna sluter sig tätare och rationellt skogsbruk genomförs har arten missgynnats (källa ArtDatabanken)

1.6.1.1.2 Krav

Fuktig luckig granskog på nordostsluttning med jämn luftfuktighet.

4.1.1.2 Lummer

I området finns det flera noteringar av lummer och dessa finns spridda till flera lokaler. Alla lummerarter är skyddade enligt 8§ artskyddsförordningen, förutom cypresslummer som omfattas av strängare skydd.

1.6.1.1.3 Livsmiljöer

Lummer har ett brett miljöval men föredrar fuktig eller semifuktig markvegetation.

1.6.1.1.4 Krav

4.1.1.3 Orkidéer

I området finns det flera noteringar av fläcknycklar och dessa verkar finnas spridda till flera lokaler men är inte inprickade på kartor. Alla Orkidéer är skyddade enligt 8§ artskyddsförordningen.

1.6.1.1.5 Livsmiljöer

Finns ofta knuten till kalkrik mark samt fuktig till våt mark. Vanligen finns den knuten till områden med luckig eller öppen mark, även i skogsmiljö där rätt fuktighet och berggrund finns.

1.6.1.1.6 Krav

4.1.1.4 Utter

1.6.1.1.7 Livsmiljöer

Utterns föda består mestadels av fisk som t.ex. lake, simpa och karpfisk, men även groddjur, kräftor, större insekter, fåglar och mindre däggdjur kan ingå i dieten.

Födovallet varierar mellan olika områden och även med årstiden och ett vuxet djur konsumerar cirka 1-1,5 kg fisk per dag. Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder riklig tillgång på lättfångad föda året runt och som har tillgång till platser där uttern kan vila ostört, föda upp ungar osv.

Honors hemområde omfattar ett område om cirka 28 km strand medans vuxna hanar har hemområde om 45 km strandlängd. Hanarnas hemområde varierar i storlek beroende på områdets topografi, individuella egenskaper och närvaron av andra uttrar, speciellt andra hanuttrar. En hanes hemområde kan omfatta en eller flera honors. För ett livskraftigt bestånd av utter krävs stora områden med mer eller mindre sammanhängande vattensystem, i små isolerade vattensystem blir där med populationen mycket sårbar (källa artdatabanken).

1.6.1.1.8 Krav

Lång ostörd strandlinje med god tillgång på fisk.

1.7 Utpekade fågelarter

I området finns flera arter av fåglar som är utpekade i fågeldirektivet och där med införlivade i svensk lagstiftning. De arter som har skog som livs- och bomiljö kommer att påverkas då det kommer att avverkas skog dels för bebyggelse och dels som skidbackar. Vissa arter är särskilt känsliga och har en vikande population.

1.7.1.1.1 Bergfink

Arten bedöms som livskraftig. Den är främst knuten till lövskog men finns även i barrskog, buskmark, öppna gräsmarker och drar sig inte för människoskapad miljö.

1.7.1.1.2 Entita

Arten bedöms som livskraftig trots en stor nedgång på senare år. Entitor är stationära och har revir om 4-5 ha vilket gör att de har ett stort revir för en så liten fågel, de föredrar löv- och blandskog.

1.7.1.1.3 Fiskgjuse

Arten bedöms som livskraftig trots att den har minskat betydande. Häckar i anslutning till sjöar och större vattendrag samt längs kusterna över större delen av landet. Fiskgjuse lever enbart av fisk vilket gör att den är beroende av vatten, det är dock inte ovanligt att den bosätter sig på mossar, hyggen etc. långt från närmaste vatten.

1.7.1.1.4 Gransångare

Arten bedöms som livskraftig och finns i biotoper med barrskog, buskmark, myr och människoskapad.

1.7.1.1.5 Grå flugsnappare

Arten bedöms som livskraftig och finns i jordbruksmark och skogsmark.

1.7.1.1.6 Hökuggla

Arten bedöms som livskraftig och rör sig efter där det finns föda. Hökugglan föredrar gles skogsmark i kanten av gnagarrika, öppna områden som myrar, hyggen, kraftledningsgator, brandfält och liknande.

1.7.1.1.7 Jorduggla

Arten bedöms som livskraftig, den är knuten till öppnare marker som myrmarker och fjäll. Under goda sorkår kan jorduggla häcka i norra delarna av Värmland.

1.7.1.1.8 Järnsparv

Arten bedöms som livskraftig, den är knuten till många olika miljöer så som löv- och barrskogar, buskage samt dungar i jordbrukslandskapet. I södra delen av Sverige finns den också i trädgårdar och parker. Järnsparven finns oftast i randzonen mellan skog och öppen mark samt premieras av hyggen.

1.7.1.1.9 Järpe

Arten bedöms som livskraftig och finns i sammanhängande grandominerad skog över hela Sverige. Den föredrar tät barrskog med inbladning av löv. Enligt artdatabanken behöver det inte vara gammal skog men bör där emot ha flerskiktad struktur med yngre täta granar i ett lägre skikt när arten förekommer i äldre skog är den oftast ogallrad. Förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Ofta utnyttjar järpen albårder utmed bäckar och åar inne i den skyddande granskogen.

1.7.1.1.10 Orre

Arten bedöms som livskraftig och finns i hela landet. Orren föredrar öppna områden och undviker tät skog. De finns ofta eller alltid i anslutning till sammanhängande skogsmak med öppna myrmarker.

1.7.1.1.11 Pärluggla

Arten bedöms som livskraftig och finns i hela landet, den är beroende av äldre varierande skog med goda jaktmöjligheter och med god tillgång på hålträd.

1.7.1.1.12 Rödstjärt

Arten bedöms som livskraftig och finns i jordbruksmark och skogsmark samt i urbana miljöer.

1.7.1.1.13 Sparvuggla

Arten bedöms som livskraftig. Sparvugglan lever av småfåglar och smågnagare och är en mycket god jägare. Häckning sker i hålträd gärna i gammal granskog med inslag av löv.

1.7.1.1.14 Stenfalk

Populationen bedöms som livskraftig och har sin främsta häckning i björk och videzonerna i fjälltrakter samt på myrar i barrskogsområden och öppna kustbiotoper på hedar.

1.7.1.1.15 Talltita

Arten bedöms som livskraftig och föredrar större sammanhängande barrskogar. Den vill ha flerskiktad vegetation av

både löv och barr.

1.7.1.1.16 Tjäder

Arten bedöms som livskraftig. Tjäder förekommer i större skogsområden över hela landet och är en utpräglad barrskogsfågel. Enligt artdatabankens artfakta "Arten fördrar uppvuxen gles eller luckig skog med inslag av asp och ett tätt fältskikt av blåbärsris i en mosaik med sumpskogar, myrmarker och andra små våtmarker.

Tjädern förekommer främst i områden med stor andel uppvuxen, relativt gles tallskog som är minst 30 år, och gärna minst 60–70 år gammal. Den undviker större hyggen och andra öppna områden. Sumpskogar och myrkanter är mycket viktiga miljöer, särskilt för hönorna och kycklingarna. Hönorna föder upp kycklingarna i områden med god tillgång på skydd och föda i form av insekter, oftast i områden med en mosaik av fuktig blåbärsgranskog, myrkanter och sumpskogar. Fåglar av olika kön och ålder utnyttjar dock olika miljöer under olika delar av året.

Lekplatserna finns ofta i eller i anslutning till skogliga impediment, som hällmarkstallskogar, laggskogar och tallmossar. De största lekarna finns i äldre skog med naturskogs kvaliteter, men mindre tjäderlekar och solitärspelande tuppar finns även i brukade skogsbestånd. En bra lekplats har hög krontäckning, inslag av kjolgranar och är relativt öppen med 20–50 meters sikt".

1.7.1.1.17 Trana

Arten bedöms som livskraftig och är knuten till våtmarker i skogen men häckningen förekommer i mycket små kärr.

1.7.1.1.18 Trädpiplärka

Arten bedöms som livskraftig. Trädpiplärka häckar i öppen skogsmark, gärna hällmarkstallskog och myrkanter. Trädpiplärkan förekommer även i blandskog och i glesare hagmarker.

1.7.1.1.19 Törnskata

Arten bedöms som livskraftig. Häckar främst i taggbuskage i odlingsbygd.

1.8 Hotade arter

De arter som på ett eller annat sätt finns inom de områden som kan komma att påverkas sammanställs under artfakta här. I varje stycke finns också en kommentar hur arten kan komma att påverkas och hur påverkan bedöms slå på populationen för arten. Det finns också skrivet om det är extra skyddsåtgärder som bör företas.

1.8.1.1 Borsttagging

Borsttaggingen växer på såväl levande som döda stammar av lövträd, mest asp och sälg, mer sällan även av al och alm. Fruktkropparna visar sig ofta i stamskador och träden är ofta gamla. Den förekommer i både löv- och barrträdsdominerad skog. Lokalerna skall helst ha hög luftfuktighet, t.ex. löv- och blandbestånd längs stränder, i sumpskog och i bäckraviner (Artfakta Artdatabanken).

Borsttaggingen har återfunnits inom naturreservatets värdekärna och kommer där med inte att påverkas av en anpassad exploatering så länge som en exploatering inte påverkar vatten och vindförhållanden i naturreservatet.

1.8.1.2 Kungsfågel

Kungsfågeln är i stort sett bunden till barrskog och då främst granskog. Granarna ger förmodligen både bättre möjligheter för födosök och ett bättre skydd. Den förekommer också i lägre tätheter i tallskog och i granblandad lövskog och ibland behöver inte antalet granar vara stort för att härbärgera ett par kungsfåglar. Arten kan därför

häcka även i små, isolerade dungar ute på i övrigt öppen mark, granplanteringar på ner till 0,2 hektar kan ibland räcka. Kungsfågel är en art på stark tillbakagång och enligt svensk fågeltaxering har antalet kungsfåglar minskat kontinuerligt sedan början av 1990-talet, vilket är svårt att förklara med naturliga beståndsfluktuationer. Minskningen har under de senaste tio åren varit 30-40%. Motsvarande minskningar har man konstaterat i flera länder i Europa, bland annat i Finland och de baltiska länderna (Artfakta ArtDatabanken).

En exploatering bedöms inte påverka populationen i ett större område.

1.8.1.3 Norsk näverlav

Norsk näverlav påträffas på sten och träd i områden med hög och jämn luftfuktighet och lång trädkontinuitet. Arten förekommer på träd i fuktiga granskogar där den främst växer på stammar eller grenar av äldre björkar och granar. Arten påträffas också på mossiga och lodräta klippväggar eller stora block omgivna av skog. Trots att norsk näverlav trivs bäst i skogsmark förefaller den missgynnas av stark beskuggning

Norsk näverlav är en suboceanisk art med stark preferens för områden med hög luftfuktighet. Arten har en västlig utbredning och förekommer från Västergötland upp till Åsele Lappmark. De flesta av fynden är från Värmland, Dalarna och Jämtland (Artfakta ArtDatabanken).

Arten kommer och har troligen redan påverkats av befintliga exploateringar och ytterligare fynd utanför befintliga har inte noterats vilket gör att den inte kommer påverkas av ytterligare exploatering.

1.8.1.4 Rosenfink

Häckningsbiotoperna kan karaktäriseras som halvöppna fuktiga marker, ofta igenväxande buskrika betes- och odlingsmarker omgivna av buskage och lövträd. Biotoperna är komplexa och innehåller en mosaik av olika vegetationstyper, ofta i kortvariga unga successionsstadier. Optimala miljöer återfinns vid sjöar och vattendrag med inslag av ett frodigt örtskikt, vass och bärbuskar. Rosenfinken häckar även i öppna torrare eller friskare marker med enbuskar och ungranar, samt i lundar, parker och trädgårdar. Arten påträffas däremot ytterst sällan i slutna miljöer eller i starkt urbaniserade områden. Exponerade sång- och utkiksplatser i toppen på buskar eller träd utgör viktiga inslag i reviren. I Norrlands inland har häckningar av rosenfink under senare år konstaterats i kalhyggesmiljöer med stort inslag av unga lövträd (Artfakta ArtDatabanken).

Arten bedöms påverkas måttligt av exploateringen då livsmiljön inte påverkas men samtidigt gillar den inte urbaniserade områden. En stor urbanisering kommer ju inte att ske och den häckar ju ofta i lundar och parker samt trädgårdar så där av denna bedömning.

1.8.1.5 Rynkskinn

Arten förekommer i olikåldriga, örtrika, under lång tid orörda barrskogar. Den växer på grova lågor av gran, som den behöver kontinuerlig tillgång till. Arten är en god indikator på skog med hög biodiversitet (Artfakta ArtDatabanken).

Arten är funnen utanför FÖP-området men i liknande naturmiljöer som finns inom området och på så sätt skulle den kunna förekomma och sprida sig till området. Direkt påverkan kommer inte förekomma utan bara teoretisk genom minskad potential för spridning.

1.8.1.6 Broktigel

I Dalarna, Härjedalen och Jämtland, där de flesta lokalerna finns, förekommer den främst på lodytor, klippväggar och block i skuggiga bäckraviner och bergbranter skyddad av skog. Den kan också växa på helt eller delvis exponerade

klippor i skogslandskapet om luftfuktigheten är mycket hög. Broktagel kan också växa på kvistar av gran och på björk- eller rönnstammar. Den föredrar margranar, toppbrutna undertryckta träd, döda grenar eller lutande, mossiga trädstammar i fuktiga granskogar i ost- eller nordbranter. I Dalarna växer den i höjdlägen (450–600 m.ö.h.). Luftfuktigheten är alltid hög. Den växer ofta tillsammans med andra rödlistade lavar som norsk näverlav (*Platismatia norvegica*) och långt broktagel (*Bryoria tenuis*) (Artfakta ArtDatabanken). Arten är väldigt känslig för luftföroreningar.

Arten är funnen inom naturreservatet och bör inte påverkas om riktigt skyddsavstånd hålls till naturreservatet och vindförhållanden samt fuktförhållanden inom reservatet inte påverkas.

Arten är även funnen inom nyckelbiotoperna i de södra delarna och i detta området kommer den inte att påverkas om fuktighet och vindförhållanden bibehålls.

1.8.1.7 Doftskinn

Doftskinn är nedbrytare på stubbar och grova liggande stammar av gran i granskog, helst ravin, sump- och höglägesgranskog. Den förekommer i olikåldriga, under lång tid orörda barrskogar, gärna med en hög andel toppbrottsskador. Den växer främst på grova lågor av gran men kan också uppträda på klenare substrat och på stubbar. Arten är vanligast i höglägesgranskog, i gransumpskog eller i andra granskogstyper i raviner, nordsluttningar och liknande uttorkningsskyddade lägen. Arten är därmed en typisk representant för de arter som är knutna till brandrefugier. Den uppträder som regel bara på någon enstaka till ett par lågor på varje lokal (Artfakta ArtDatabanken).

Arten är spridd inom planområdet och utanför, det finns fynd från område som idag är skidbacke och där finns den inte längre men inom naturreservatet finns den och där bör den inte påverkas om ett riktigt skyddsavstånd hålls.

1.8.1.8 Dvärgbägarlav

Dvärgbägarlav växer nästan uteslutande på gammal hård ved av ek och tall, i södra Sverige på ek och i norra Sverige på tall. Veden utgörs framförallt av grova stubbar, grenar och lågor. Laven påträffas i norra Sverige i olika typer av tall- och blandskogar men de flesta fynden är från tallskogar, såväl torra som fuktiga, med riklig förekomst av torrakor och lågor. Arten förekommer i hela landet och är inte ovanlig i en del naturskogsartade boreala tallskogar med mycket lågor, särskilt strax nedanför fjällkedjan. Arten är vanligast från norra Värmland och norrut (Artfakta ArtDatabanken).

Arten är funnen i ett naturvärdesobjekt i sydväst och kommer inte påverkas av byggnation så länge inte vattenregimen störs i det utpekade objektet.

1.8.1.9 Gammelgransskål

Gammelgransskål växer på gamla granar vars bark har en bestämd, skrovlig struktur. Fruktkropparna uppträder vid basen av träden men kan finnas åtminstone ett par meter upp längs stammen i skyddade lägen med hög luftfuktighet. Den uppges också kunna växa på tall men inga sådana fynd har gjorts i Sverige. Typiska växtplatser är gransumpskog i myrkanter, vid bäckdråg, bäckraviner och skuggiga bergssluttningar men förekommer också i skog på torrare mark om beståndet har stark naturskogskaraktär (Artfakta ArtDatabanken).

Gammelgransskålen växer inom naturreservatet och detta stämmer väl med "stark naturskogskaraktär". Detta kommer inte påverkas av exploateringen.

1.8.1.10 **Garnlav**

Garnlaven är en utpräglad barrskogsart som ibland kan drapera träden i norrländska fuktiga och naturskogsartade granbestånd. Arten är en utmärkt signalart för denna typ av skog (Nitare 2000). Den förekommer också i talldominerade bestånd där den också, förutom i trädens grenverk, påträffas hängande över ojämnheter i tallbarken. Arten kan förekomma rikligt lokalt med ymniga populationer i trögväxande, glesa bestånd eller skogsgläntor där luftfuktigheten är hög (Artfakta ArtDatabanken).

Lokalt kan den påverkas genom att den växer i områden som avverkas eller att det blir torrare luftförhållanden i vissa områden. Skyddsavstånd bör hållas till alla naturvärdesobjekt samt att vattenregimer bör inte påverkas vid naturvärdesobjekten.

1.8.1.11 **Gröngöling**

Föredrar mosaikartade, halvöppna kulturlandskap, där betesmarker och åkrar växlar med lövdungar, alléer eller trädklädda naturbetesmarker. Den är en karaktärsart för ekhagar. Den föredrar glesa skogar, men undviker normalt barrskog om det inte finns ett stort inslag av lövträd. Lokalt förekommer den i parker i tätorter, annars undviker den människans närmaste boningar utan att egentligen vara skygg. Gröngöling häckar ibland i påfallande öppna landskap förutsatt att det finns dungar, alléer eller dylikt av tillräcklig omfattning (Artfakta ArtDatabanken).

Arten bedöms inte påverkas av en exploatering.

1.8.1.12 **Guldsandbi**

Guldsandbi påträffas framför allt i öppna-halvöppna, sandiga och varma ängsbiotoper. Boplasterna ligger ofta i torrare brinkar med packad sand medan pollenväxterna finns i torr ängsmark (luktvädd) till fuktigare strandängar (ängsvädd). Guldsandbi uppträder i en generation per år med flygtid från slutet av juni till mitten av september. Förekomst av blottad, finkornig, relativt stabiliserad sand i solexponerat och skyddat läge tycks vara en förutsättning (Artfakta ArtDatabanken).

Arten bedöms inte påverkas av en exploatering då dess livsmiljö inte påverkas.

1.8.1.13 **Lunglav**

Arten växer på stammar av olika lövträd, främst på halvöppna växtplatser med hög och jämn luftfuktighet. I södra och mellersta Sverige förekommer den mest på ädellövträd och på asp i gläntor i bok- och ekskogar, kulturskapade öppna lövskogar (t.ex. äng och betesmarker) och på gamla hamlade träd. Norr om Dalälven finns den på sälg, asp, rönn och inte sällan på klippor. Den är rikligast i sena successioner efter brand i skogar med rikligt av äldre lövträd. Den förekommer även i sumpskogar, bergbranter mm. (Artfakta ArtDatabanken).

Arten är spridd inom hela området och då också knuten till fuktiga bergbranter i vissa partier. Det finns stora bestånd i de delar som har naturskogskaraktär och som bör undantas från exploatering. Arten bedöms påverkas vid en exploatering om skyddsavstånd och slutenhet inte bibehålls inom utpekade områden.

1.8.1.14 **Skrovellav**

Laven påträffas främst i fuktiga skogstyper, t.ex. i högtrotsgranskogar med ytligt markvatten, skyddade bergbranter, granklädda klyftor och bäckraviner, myrkanter, sumpskogar och höglägesskogar. Skrovellav växer vanligen på stammar av gamla lövträd eller på mossiga block och klippor. Den förekommer nästan alltid på platser med lång kontinuitet av gamla lövträd och konstant hög och jämn luftfuktighet, t.ex. nära vattendrag (Artfakta ArtDatabanken).

Skrovellaven finns registrerad i skidbacken och är troligen redan påverkad och försvunnen från dessa fyndplatser. Arten är även funnen inom nyckelbiotoperna i de södra delarna samt genom nya fyndplatser i dess närhet, dessa fynd är rikliga och detta området kommer inte att påverkas om fuktighet och vindförhållanden bibehålls.

1.8.1.15 Spillkråka

Spillkråkan lever i barr- eller blandskog men även i ren lövskog (t.ex. bokskog). De tätaste populationerna förefaller finnas i äldre, variationsrik blandskog med gott om död ved och gamla träd. Varje par utnyttjar 400-1 000 hektar skog beroende på skogens kvalitet (glesast i ensartade norrlandsbarrskogar). I optimal biotop finns dock betydligt tätare populationer (ett par/100 ha). Förekommer till och med i områden med ganska intensivt skogsbruk och stor utbredning av kalhyggen, men är alltid beroende av grova träd för häckningen. Så länge det finns tillgång boträd inom reviren tycks mer eller mindre stora inslag av kalhyggen inte utgöra något problem (Artfakta ArtDatabanken).

Arten kommer att på något sätt påverkas då antalet träd kommer att minska i området och livsmiljöer eller födosökmiljöer kommer att påverkas. Rikligt med hålträd och förutsättningar för häckning bedöms inte påverkas genom exploatering.

1.8.1.16 Stjärntagging

En vidväxt taggsvamp som kan påträffas året runt. Stjärntagging är vedlevande och orsakar vitröta. Den växer på undersidan av kraftigt murken ved, främst gran men ganska ofta också björk. Arten förekommer på såväl klena som grova lågor eller vid basen av stubbar, helst i fuktigt läge, t.ex. lågor som ligger tätt mot marken, gärna nedsänkta i ett tjockt mosstäck. Svampen är vanligast i örtrika biotoper med stor mängd död ved, t.ex. fuktig, urskogsartad granskog eller sumpig barrskog. Bestånden är i de flesta fall täta och självgallring och toppbrott skapar tillgången på lågor. Den förekommer också i plockhuggna skogar t.ex. där ved lumpats eller i gamla vedupplag. Svampen får anses tillhöra brandrefugiernas artstock och kan uppträda även i små bestånd bara de rätta förutsättningarna finns (Artfakta ArtDatabanken).

Arten förekommer inom delar som sedan tidigare är utpekade för skidanläggningens utbyggnad och backsystem, arten är där med redan exploaterad.

1.8.1.17 Ullticka

Ullticka är en nedbrytare som orsakar vitröta och växer på grova granolågor med barken kvar. Arten är beroende av hög och jämn luftfuktighet i gamla, ostörda skogsmarker och är känslig för förändringar av ljus- och vindförhållanden.

Arten förekommer i en nyckelbiotop med extremt mycket död ved i söder.

1.8.1.18 Vedskivlav

Vedskivlav växer på gammal, torr, exponerad, hård kärnved av framförallt tall i naturskogsartade bestånd. Hård, ofta delvis kolad kärnved skapas sannolikt ofta genom återkommande skogsbränder. Arten anses vara en utmärkt indikator-/signalart för denna typ av skogar (Nitare 2000). Vanligast är den på stubbar, gamla lågor och uppstickande rotben på rotvältor. Etableringen verkar ske sent efter brand, kanske först efter 100-300 år. Branter och tallhedar är vanliga naturtyper medan den mer sällsynt förekommer i myrskog (Artfakta ArtDatabanken).

Arten är noterad i ett naturvärdesobjekt i sydväst och kommer inte att påverkas av exploateringen.

1.8.1.19 Violettgå tagellav

Violettgå tagellav uppträder vanligen som epifyt och påträffas i många olika barrskogstyper. Den föredrar långsamt

växande gamla granbestånd, och förekommer i allt från granskogar i höjdlägen till sumpskogar och skogsklädda hållmarkssänkor och igenväxande lövbrännor. Laven förekommer ibland också på exponerade lodytor av klippor och block (Artfakta ArtDatabanken).

Arten är noterad i naturreservatet och kommer inte att påverkas där. Det bör påpekas att arten troligtvis finns inom fler ställen av planområdet och då främst i de delar där skogen är över 160 år då inventeringar i dalarna pekar på att den oftast återfinns i sådana bestånd. Ett utpekad objekt med flera artfynd samt gammal tallskog finns i området och kan komma att påverkas vid en exploatering. Arten är funnen inom detta område.

1.8.1.20 Norrlandslav

Norrlandslaven växer huvudsakligen på marken i gles barrskog bland blåbär och lingonris men också på mossiga silikatklippor samt vid basen av gamla träd. Den föredrar frisk och fuktig skog med inslag av glesare partier och luckor.

Enstaka individer kommer att påverkas men den förekommer rikligt i hela området och populationen är inte hotad.

1.8.1.21 Typiska skogsfåglar

Tjäder och orre som finns i området kommer inte att påverkas i den mening att någon befintlig känd tjäderspelplats tas i anspråk och exploateras.

Enstaka individer kommer dock inte att befinna sig inom de områden där de påverkas av människa eller där skogen tas ned. I direkt närhet, sydväst om området finns flera observationer gjorda vid den översiktliga inventeringen.

5 Lagstiftning

I artskyddsförordningen (SFS 2007:845) 4-9 §§ finns detaljerade bestämmelser om fridlysning. I artskyddsförordningen verkställs 8 kap. miljöbalken att föreskriva om förbud mot att döda, skada, fånga eller störa vilt levande djur eller ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon samt mot att ta bort, skada eller ta frön eller andra delar från vilt levande växter. Vissa arter är fridlysta i hela landet och finns då i bilaga till artskyddsförordningen, i bilaga 1 finns samtliga arter som anges i fågeldirektivet (bilaga 1-3) samt de arter som finns i habitatdirektivet (bilagorna 2, 4 och 5). I bilaga 2 i artskyddsförordningen finns de arter som omfattas av fridlysning enligt någon av bestämmelserna i 6, 8 samt 9 §§ artskyddsförordningen.

I 8 och 9 §§ artskyddsförordningen står det följande:

8 § I fråga om sådana vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till denna förordning är det förbjudet att i den omfattning som framgår av bilagan

1. plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna, och
2. ta bort eller skada frön eller andra delar.

9 § I fråga om sådana vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till denna förordning är det förbjudet att i den omfattning som framgår av bilagan

1. gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och
2. plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål.

Kända arter som omfattas av 8 § artskyddsförordningen i området är **Långskägg**, gällande 9§ omfattas **lumner** som finns spridd i området.

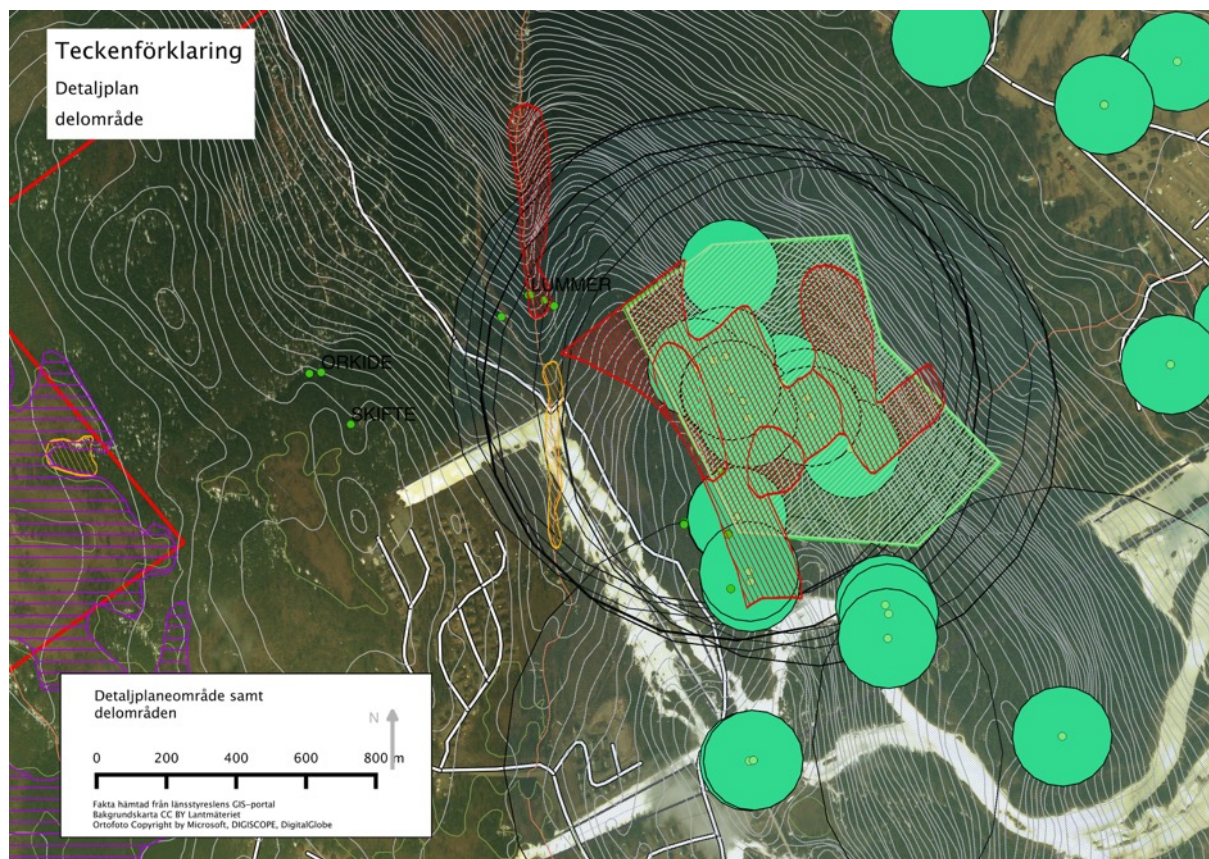

6 Diskussion

6.1 Analys

För att på ett så enkelt sätt som möjligt titta på vilka förutsättningar som finns i området sker följande analys.

Alla arter (förutom fåglar) markerade med någon hotkategori markeras med ett skyddsavstånd på 100 meter (grön cirkel). Alla fridlysta arter (förutom fåglar) får skyddsavstånd om 500 meter (svart kontur).

Bilden visar skyddsavstånd om 100 respektive 500 meter kring naturreservatet i norr.

När det gäller skyddade arter och naturreservatet i norr är bilden ovan en representativ bild hur mycket skyddsavstånd som bör beaktas i förhållande till fynd. De känsliga fynden ligger till störst del inom naturreservatet och skulle troligen påverkas om det sker stora förändringar i luftfuktighet eller liknande inom reservatet. När man tittar på sluttning och lutning kan man konstatera att den förhärskande lutningen är åt nordost och därmed är det detta område som påverkar vind och lokalklimatet i störst utsträckning. Nordväst om reservatet finns en åsrygg innan en bäckravין som går väster om reservatet och skiljer området från omkringliggande mark. Mellan reservatet och åsryggen borde inte en kalavverkan ske då det skulle påverka lokalklimatet mycket.

Vind från syd och sydväst måste också beaktas, men där går en åsrygg utmed reservatets sydvästra kant. Denna åsrygg bedöms inte helt skydda från vind från denna riktning som skulle kunna bidra till förändrat lokalklimat om det avverkas allt för nära reservatsgränsen i väster så även här bör det finnas viss vegetation kvar som bryter vinden i denna riktning.

Förslag är att exploatering öster om befintlig backe mot reservatet samt öster om bäckravinen inte får ske utan att dessa områden hålls oexploaterade. Normalt skogsbruk med plockhuggning kan ske efter samråd men inte

kalavverka då plockhuggning eventuellt kan gynna arterna i reservatet men det måste bedömas utifrån arternas status vid avverkan.

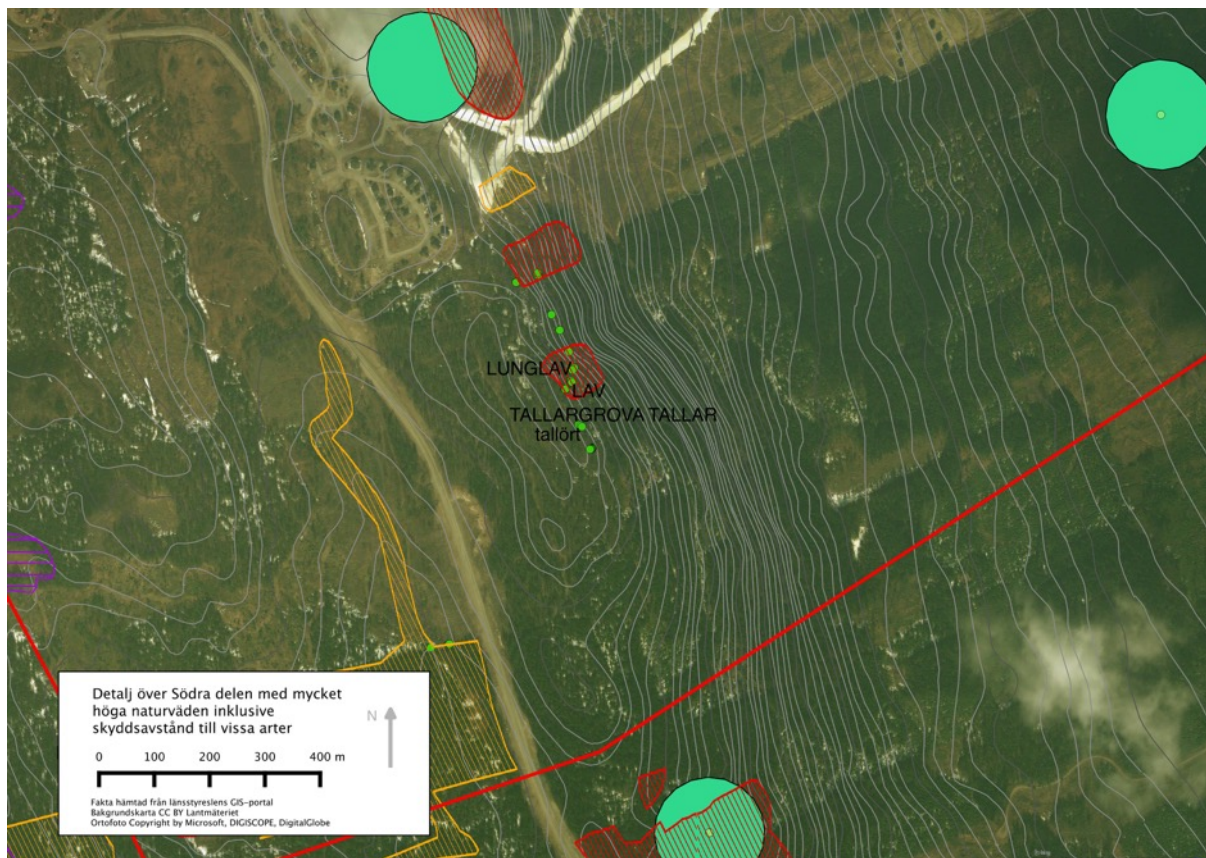

Bild över delområdet i söder.

I ett stort område i de södra delarna finns flera artfynd gjorda och delar av området är sedan tidigare nyckelbiotoper. I stora delar av området saknas tecken från avverkning och det finns en skoglig kontinuitet som är ovanlig. I området finns både tall, gran och sälg rikligt. I och med den ovanliga vegetationen och kontinuiteten samt alla de artfynd som är gjorda gäller att området inte ska få förändrat lokalklimat genom avverkning eller plockhuggning. Området kommer att gränsa mot ett planerat planområde i väster. Diskussioner med markägare och grannar ska ske så att området inte påverkas på något sätt. En bostadsbebyggelse bör inte ske öster om höjdryggen vilket gör att utsikten kommer att begränsas åt öster.

Vid all exploatering och åtgärder för friluftslivet måste man ta hänsyn till befintlig natur samt man måste hela tiden ha samråd enligt 12 kap 6 § MB inför åtgärder inom hela FÖP-området.

Vid all byggnation ska träd så långt som möjligt stå kvar för att inte påverka mer än behövt.

6.1.1 Hydrologi.

I området finns en klass 1 myr, Villmyren dvs. en myr med högsta naturvärdesklass. Detta innebär att tillrinningsområdet till myren ska lämnas hydrologiskt ostört så långt det går, tätning med tätt skikt på mark ska undvikas och diken ska avvatta till respektive våtmark så att fuktigheten inte förändras.

Bäcken som avtappar nöttmyren ska lämnas orörd och ostörd, där med säkerställs hydrologin och naturvärden som finns söder om området, detta då avrinningen går ut i ett stort naturvärdesobjekt i söder.

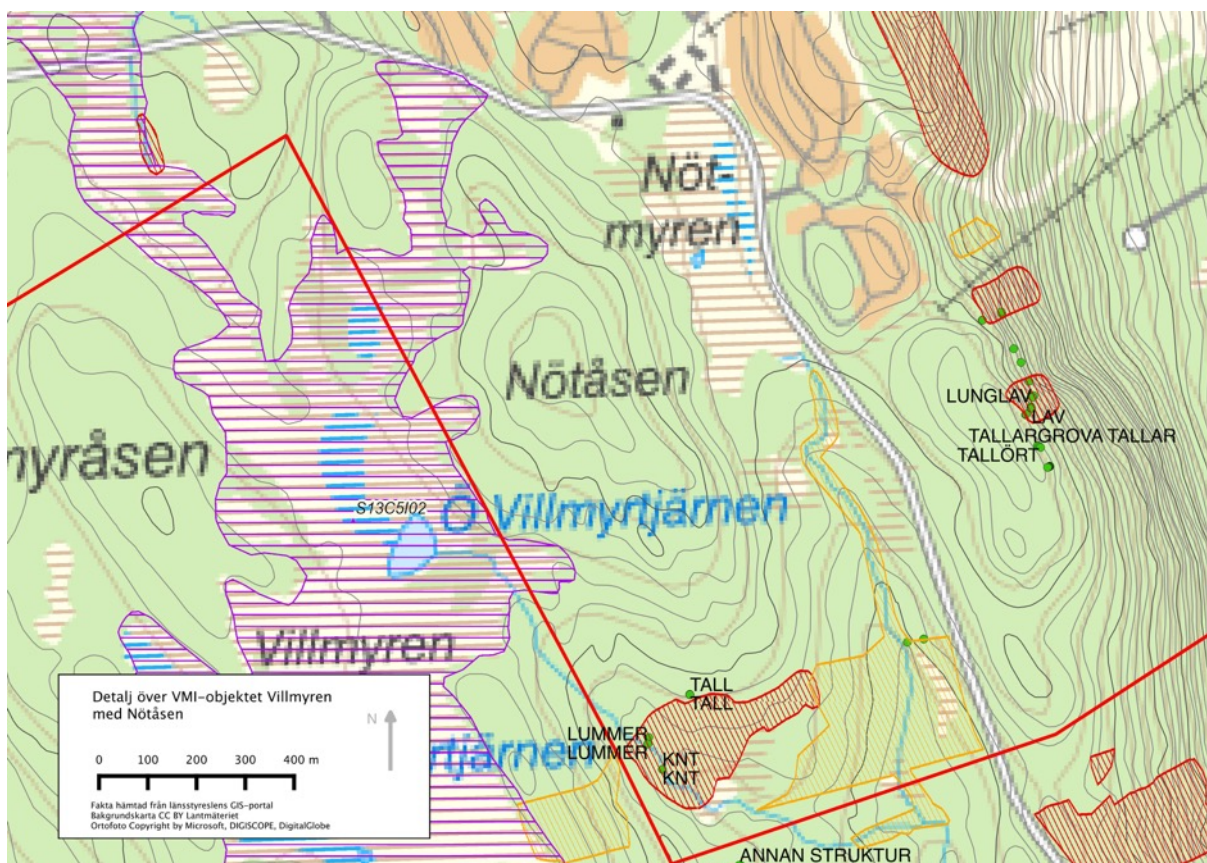

Bild över naturvärden söder om Nötmyren och med naturvärdesobjektet utmed bäcken markerad. Bäcken som avvattnar Nötmyren ska lämnas orörd och tillflödet till bäcken bör säkerställas så att inte naturvärdesobjektet nedströms påverkas.

Avrinningsområdet till Villmyren ska inte påverkas så att vatten förs åt annat håll vid en exploatering, det vill säga att hydrologin inte ska störas på det sättet att tillrinningen minskar.

6.1.2 Arter

Fyra arter som finns i området är explicit utpekade i artskyddsförordningen, det är långskägg, lummer, orkidéer och utter. När det gäller Utter kommer strandområdet inte att beröras av byggnation så där med anses inte att arten påverkas av FÖP-området och aktiviteter i detta, vattentillförsel till Klarälven kommer att ske som tidigare. När det gäller orkidéer och lummer förekommer de fläckvis inom hela FÖP-området och detta innebär att artskyddsdispans måste sökas om man finner arterna inom ytor som ska exploateras. Det är inte några arter som är hotade i sig när det gäller lummer, där emot kan orkidéer som finns i området vara mer hotade som art och där med måste det kontrolleras och eventuell kompensatorisk åtgärd t.ex. genom flytt av funna plantor kan vara motiverat.

När det gäller långskägg växer de i luckig granskog inom naturreservatet, en exploatering bedöms inte påverka arten eller reservatet om en exploatering inte påverkar fuktighet eller vindförhållanden inom reservatet. Det finns förslag på försiktighetsåtgärder kopplat till reservatet och dess närhet.

I området finns flera fåglar som är utpekade i fågeldirektivet, de arter som har skog som livs- och bomiljö kommer att påverkas då det kommer att avverkas skog och byggas inom området. Ingen av de utpekade fågelarterna bedöms som hotade utan som livskraftiga och det bedöms inte som att deras populationer kommer att påverkas, det kommer att vara enstaka revir och individer som påverkas negativt.

6.1.2.1 Hotade arter

Ett anta hotade arter finns i området och dessa kommer på ett eller annat sätt att påverkas, dessa kommenteras nedan:

Arter som borsttagging, broktagel, doftskinn och gammelgransskål finns inom naturreservatets värdekärna och kommer där med inte att påverkas av en anpassad exploatering så länge som en exploatering inte påverkar fuktighet och vindförhållanden i naturreservatet. Broktagel är även funnen inom nyckelbiotoperna i de södra delarna av planområdet, i dessa delar bedöms de inte påverkas så länge som fuktighet i området bibehålls.

Rynkskinn är funnen utanför området men i liknande naturmiljöer som finns inom området och på så sätt skulle den kunna förekomma och sprida sig till området. Direkt påverkan kommer inte förekomma utan bara teoretisk genom minskad potential för olika livsmiljöer.

Dvärgbägarlav är funnen i ett naturvärdesobjekt i sydväst och kommer inte påverkas av byggnation så länge inte vattenregimen påverkas i det utpekade objektet.

Garnlav kan påverkas genom att den växer i områden som avverkas eller att det blir förändrade fuktighet eller luftförhållande i vissa områden. Skyddsavstånd bör hållas till alla naturvärdesobjekt och där med bör artens fortlevnad gynnas i området.

Lunglav är spridd inom hela området och då också knuten till fuktiga bergbranter. Det finns stora bestånd i de delar som har naturskogskaraktärer och som ska undantas från exploatering. Arten kommer att påverkas negativt om inte ytor skyddas från exploatering och skyddsavstånd och slutenhet inte bibehålls i vissa utpekade områden, detta gäller även skrovellav.

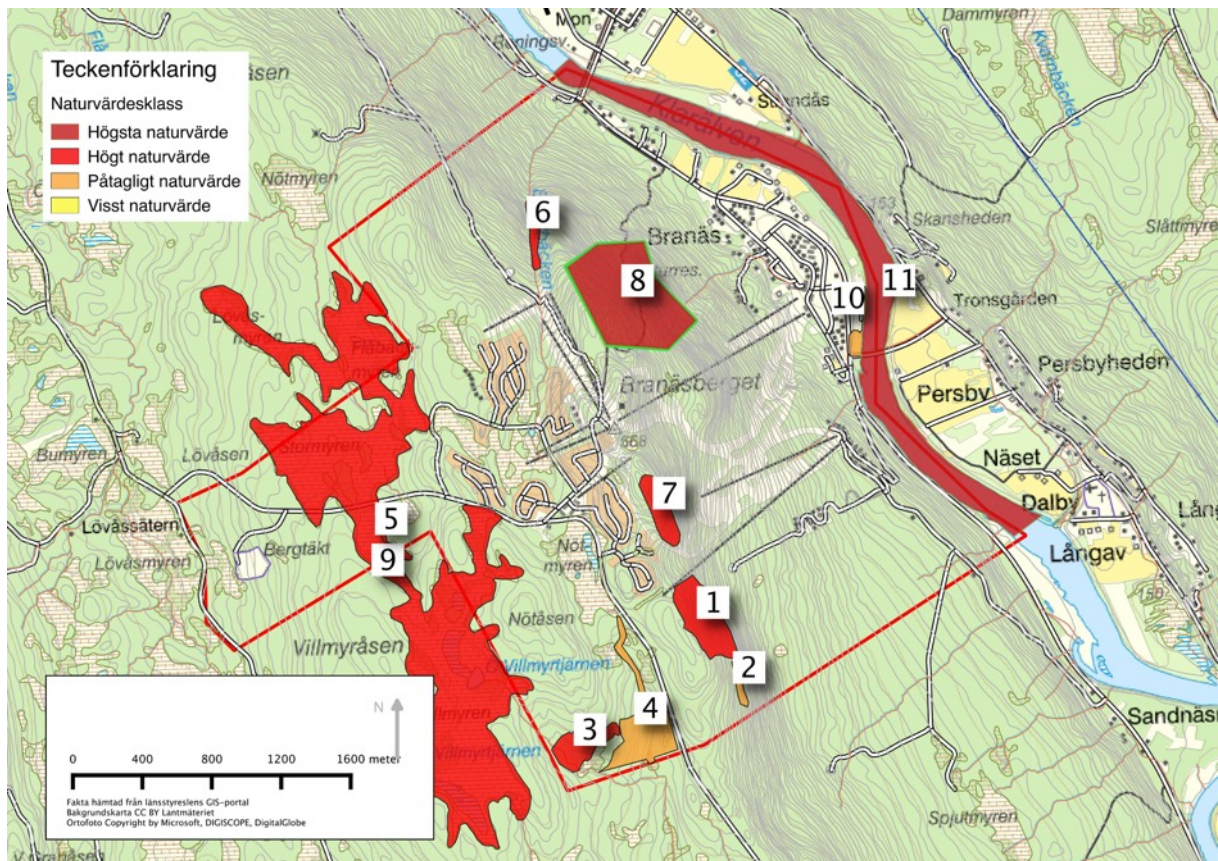
Violettgrå tagellav är noterad i naturreservatet och kommer inte att påverkas där. Det bör påpekas att arten troligtvis finns inom fler ställen av planområdet och då främst i de delar där skogen är över 160 år, då inventeringar i Dalarna pekar på att den oftast återfinns i sådana bestånd. Den finns också mycket riktigt i det bestånd i söder som ska undantas från exploatering.

En exploatering bedöms inte påverka populationen av kungsfågel i ett större sammanhang endast lokalt. Genom stora avverkningar minskande antal revir inom FÖP-området.

Påverkan på rosenfinken bedöms som måttlig då dess primära livsmiljö inte påverkas, samtidigt gillar den inte urbaniserade områden. Någon stor urbanisering kommer ju inte förekomma samtidigt som den vanligtvis häckar i lundar och parker samt trädgårdar, detta föranleder denna bedömning.

7 Slutsats och förslag

Naturvärdesklassning enligt NVI för området, detaljeringsgrad översiktlig.

Klassning av områden har skett enligt NVI-standard SS199000:2014 och flera områden i FÖP-området bedöms ha höga naturvärden och därmed klassas som högt naturvärde. Ett område som sedan tidigare är exploaterat och projekterat sedan många år, delområde 7 och detta delområde bedöms som ett område som inte kommer att bevaras, det finns två gällande detaljplaner i området och området har sedan många år varit föremål för vidare exploatering med myndigheternas godkännande.

I FÖP-området finns det ett område som inte är helt utpekade sedan tidigare och som hyser höga naturvärden, delområde 1 och delområde 2. Dessa områden har höga naturvärden och lång skoglig kontinuitet. Områdena ligger inom mark som Brånäsgruppen förfogar över och som de har för avsikt att bevara orörda. Någon form av skyddsåtgärd mot påverkan från kringliggande bebyggelse behöver säkerställas.

Generellt kan det konstateras att de flesta av arterna som finns registrerade inom området är knutna till den skogliga kontinuiteten som har funnits och finns kvar i delar. Området slutar brant åt öster i dessa delar finns det områden som är naturskogslika och områden som saknar tecken från tidigare hyggen. I området finns också träd och högstubbar med brandljud från tidigare bränder. I området förekommer det hyperituppslag som märks genom kalkgynnad markvegetation.

De arter som är knutna till lång skoglig kontinuitet kommer att påverkas oavsett hur en exploatering sker om det sker allt för nära dessa eller om det sker en exploatering som påverkar vind eller vattenförhållanden i området. Detta måste förekommas genom att skyddsavstånd hålls till skyddsavstånd till skogspartier eller våtmarker.

1.9 Förslag på skyddsåtgärder

Följande skyddsåtgärder föreslås:

- Avrinningsområdet till Villmyren ska inte påverkas negativt vid en exploatering, det vill säga att hydrologin inte ska störas på det sättet att tillrinningen minskar.
- Bäckens som avvattnar från Nötmyren ska hållas intakt för att säkerställa ett stort naturvärdesobjekt i söder utanför området.
- Exploatering ska inte ske nordväst om reservatet mellan befintlig bäckravin och reservat
- I söder finns en brant sluttning, siktröjning eller åtgärder inom det utpekade området får inte förekomma och hela detta skogsparti ska skyddas från påverkan

8 Referenser:

Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken SLU, Uppsala

Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. Artdatabanken SLU. Uppsala. ISBN: 978-91-88506-93-1

Hallingbäck, T. 2016. Mossor en fältguide. Naturcentrum bokförlag ISBN: 978-91-85221-30-1

Moberg, R. Hultengren, S. 2016. Lavar en fältguide. Naturcentrum bokförlag ISBN: 978-91-85221-31-8

Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen, del 1 utgåva 1. Naturvårdsverket, Handbok 2009:2

Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter Indikatorer på skyddsvärd skog Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsen ISBN 91.88462-35-6

Nitare, J. (red.) 2019. Skyddsvärd skog, Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen. ISBN: 978-91-87535-15-4

Salomon L. Fältflora över signalarter i skog. BoD ISBN 978-91-7699-600-3

SIS 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI)- Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning: Svensk Standard SS 199000:2014

SIS 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SIS199000: Teknisk rapport SIS-TR 1999001:2014

1.10 Referenser internet:

Artdatabanken, artportalen	http://www.artportalen.se/
Artdatabanken, artfakta	http://artfakta.artdatabanken.se
Geodataportalen	https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/
Skogsstyrelsens hemsida	http://www.skogsstyrelsen.se/
Skogens pärlor	

9 BILAGA 1

9.1 Fakta om rödlista

En nationell rödlista är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) inom ett lands gränser. Arternas status bedöms med hjälp av ett antal kriterier, som omfattar skattningar av populationsstorlek, förekomst, utbredning och trender. Utifrån denna bedömning placeras arterna i olika kategorier.

(artdatabanken 04 maj 2017)

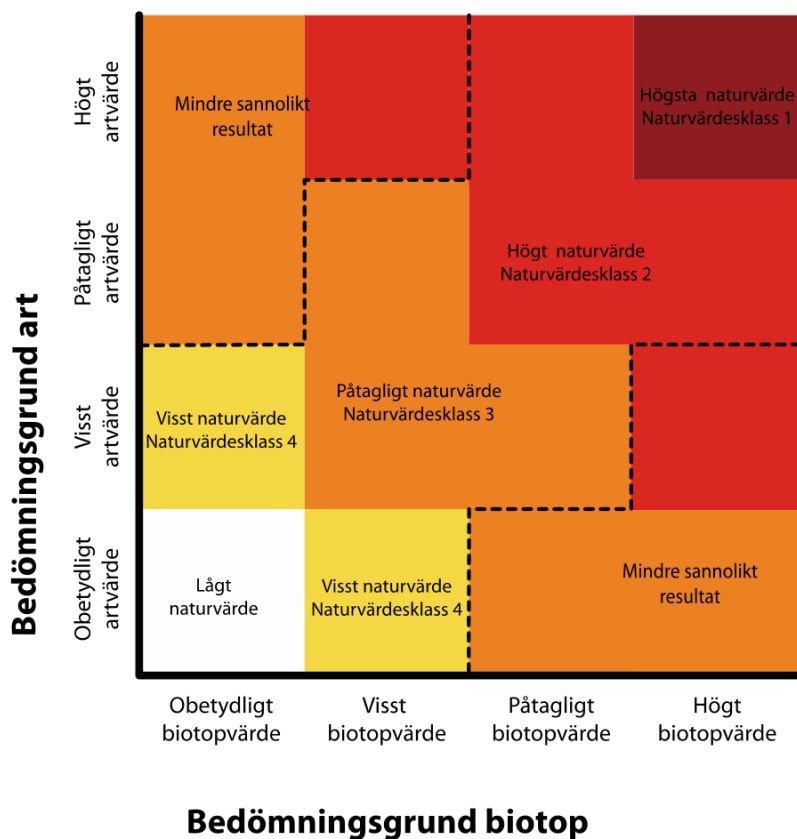
	<i>Kategori</i>	<i>Definition</i>
EX	Utdöd Extinct	En art (eller annat taxon) är Utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen dött. (globalt)
RE	Nationellt utdöd Regionally Extinct	En art är Nationellt utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen som är potentiellt kapabel till reproduktion inom regionen (landet) har dött eller försvunnet från regionen, eller ifall det var en tidigare regelbunden besökare, den sista individen har dött eller försvunnit från regionen.
CR	Akut hotad Critically Endangered	En art är Akut hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A-E för Akut hotad och att den därmed bedöms löpa extremt hög risk att dö ut i vilt tillstånd.
EN	Starkt hotad Endangered	En art är Starkt hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A-E för Starkt hotad och att den därmed bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd.
VU	Sårbar Vulnerable	En art är Sårbar när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A-E för Sårbar och att den därmed bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd.
NT	Nära hotad Near Threatened	En art förs till kategorin Nära hotad om den inte uppfyller något av kriterierna för vare sig Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar, men är nära att uppfylla kriterierna för någon av dessa kategorier nu eller i en nära framtid.
DD	Kunskapsbrist Data Deficient	En art förs till kategorin Kunskapsbrist när det inte finns tillräckliga kunskaper att utifrån dess utbredning och/eller populationsstatus göra vare sig en direkt eller indirekt bedömning av dess risk att dö ut.
NE	Ej Bedömd Not Evaluated	En art som inte har bedömts, ofta till följd av för lite kunskap, hamnar i kategorin Ej bedömd .
NA	Ej Tillämplig Not Applicable	Arter med oklar taxonomi, låg taxonomisk rang (t.ex. varietet och form), sådana som har etablerats i Sverige med människans hjälp efter år 1800, eller spontant invandrade arter efter år 1800 som inte har varit bofasta i tillräckligt många år eller generationer, hamnar i kategorin Ej tillämplig .

10 BILAGA 2

10.1 Naturvärdesobjekt

Naturvärdesobjekt identifieras enligt SS199000:2014 och anges som naturvärdesobjekt. Ett naturvärdesobjekt ska vara så enhetligt att det kan tilldelas en gemensam naturvärdesklass. Naturvärdesklass är en sammanvägning mellan arter och livsmiljöer. Förutom naturvärdesobjekt ska även landskapsobjekt som är viktiga för den biologiska mångfalden identifieras och beskrivas. Nedan visas en principbild för naturvärdesklass från SS199000:2014 där en sammanvägning av art respektive livsmiljö leder till en naturvärdesklass.

Principbild från SS 199000:2014 för att illustrativt beskriva hur arter respektive livsmiljöer (biotoper) leder till en bedömd naturvärdesklass.

Tabell från SS199000:2014 som visar på värdering och bedömning utifrån arter.

Värden för bedömningsgrund art	Naturvårdsarter	Rödlistade arter	Hotade arter	Artrikedom
<i>Obetydligt artvärde</i>	Inga eller obetydliga förekomster av naturvårdsarter.	Inga eller obetydliga förekomster av rödlistade arter.		Området är inte påtagligt artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.
<i>Visst artvärde</i>	Enstaka naturvårdsarter förekommer. Åtminstone en naturvårdsart är god indikator på naturvärde eller har en livskraftig förekomst.	Enstaka rödlistade arter förekommer.		Området är artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.
<i>Påtagligt artvärde</i>	Flera naturvårdsarter förekommer. Åtminstone några naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.	Enstaka rödlistade arter förekommer. Åtminstone en rödlistad art har en livskraftig förekomst.		Området är mycket artrikare än det omgivande landskapet eller andra områden av samma biotop i regionen eller i Sverige.
<i>Högt artvärde</i>	Ett stort antal naturvårdsarter förekommer. Flera naturvårdsarter är goda indikatorer på naturvärde eller har livskraftiga förekomster.	Flera rödlistade arter förekommer. Åtminstone några rödlistade arter har livskraftiga förekomster.	Enstaka hotade arter förekommer.	

Tabell från SS199000:2014 som visar på värdering och bedömning utifrån livsmiljö - biotop.

Värden för bedömningsgrund biotop	Biotopkvalitet	Sällsynthet och hot
<i>Obetydligt biotopvärde</i>	Biotopkvaliteter saknar eller är av negativ betydelse för biologisk mångfald.	
<i>Visst biotopvärde</i>	Enstaka biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men många av de biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd.	Förekomst av biotop som är regionalt sällsynt.
<i>Påtagligt biotopvärde</i>	Flera biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald finns närvarande men enstaka biotopkvaliteter som kan förväntas i biotopen saknas eller hade kunnat förekomma i större omfattning eller vara av större betydelse för biologisk mångfald.	Förekomst av biotop som är nationellt eller internationellt sällsynt. Förekomst av Natura 2000-naturtyp.
<i>Högt biotopvärde</i>	De biotopkvaliteter med positiv betydelse för biologisk mångfald som kan förväntas förekomma i biotopen finns i stor omfattning och med uppenbart god kvalitet. Biotopkvaliteterna kan inte bli avsevärt bättre i den aktuella regionen.	Förekomst av biotop eller Natura 2000-naturtyp som är hotad i ett nationellt eller internationellt perspektiv.